

Νεανική Ζητεί

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΖΕΙ. Τοῦ Auguste Renoir.

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ. Τῆς Διευθύνσεως.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ.

ΔΙΑΛΕΧΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ. Α. Μαμμέλη, Κλεαρέτης Δίπλα-Μαλάμου, Γεωργ. Ἀργυροπούλου, Μιλτ. Κουντούρα, Στ. Παναγιωτοπούλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΥΣ.— Ἐμμ. Μυτιληναίου.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ. † Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου.

ΜΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. «Γιὰ τὸν φίλον του» Μετάφρασις Ἀγγ. Μεσάρη.

ΠΑΡΙΣΙ. Ἡ ψυχὴ τῶν παιδιῶν Γ. ΚΕΚ.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ. Ἡ μεγάλη Λαύρα τοῦ Ἁγίου Σάββα. Τοῦ κ. Βασ. Βέλλα Ὑφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ. Λίγα γιὰ τὴν ἀρχαία Αἴγυπτο.

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΣ : Ψηλότερα. Νεμο Ἡ εἰκόνα μας.— Ὁ Ὅμιλος διαδόσεως «Νεανικῆς Ψυχῆς».— Ἀλληλογραφία.

ΑΘΗΝΑΙ — ΜΑΡΤΙΟΣ 1932

ΝΕΑΝΙΚΗ ΨΥΧΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦ. ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ: ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΧ. 25
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 15
ΕΣΤΕΡΙΚΟΥ \$ 1

ΓΡΑΦΕΙΑ:
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 44
ΑΘΗΝΑ

Νεανική ψυχή

AUGUSTE RENOIR

«ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΖΕΙ»

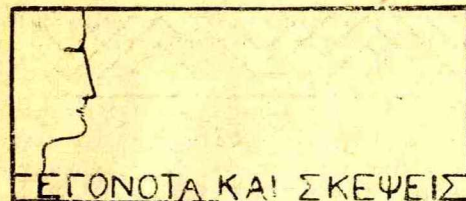
Μια απόλυτα υλιστική αντίληψη της ζωής βαρύνει ακόμη επάνω μας, σαν μια σκοτεινή καταχνιά που μας κρύβει τον ουρανό, και μπορεί μὲν να μας γλυτώνει από την άνησυχία και τὸν πόνο τῆς ἔρευνας που θὰ προκαλοῦσε τὸ ἀπειρο γλαυκὸ βάθος του, ἀλλὰ μᾶς κρύβει ὅ,τι ὠραίο καὶ ἀξιο ἔχει ἡ ζωή.

Υποστηρίξαμε ὅτι εἶναι ἀνοησία κάθε τι που δὲν θὰ συμφωνοῦσε μὲ τὸ συμπέρασμα ἑνὸς συμφεροντολογικοῦ ὑπολογισμοῦ, ἀλλὰ ἐλημονήσαμε ὅτι ἔτσι καταδικάζουμε τὸν ἑαυτό μας νὰ μείνει τελείως ἀσήμαντος μέσα στὴ ζωὴ καὶ ἀνεβάζουμε, σὰν πρότυπο ἀνθρώπου, ἕναν τύπο ἐντελῶς ἀχρηστο.

Πράγματι μέσα στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας, ποιὲς μορφὲς ξεχώρισαν, γιὰ ν' ἀποτελέσουν τὶς μεγάλες προσωπικότητες τῶν «ἡρώων», που ἐνέπνευσαν ὅ,τι μεγαλύτερο μέσα στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ; Ὅχι βέβαια τὸ ἀνώνυμο πλῆθος τῶν ἀνθρωπίσκων, που ἐφρόντισαν μὲ ἀγωνία νὰ μὴ θυσιάσουν ποτὲ κάτι ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους. Αὐτοὶ ἐπέρασαν, μαζὺ μὲ τὴ στιγμή ἐκείνη, καὶ ἔσβυσαν μέσα στὸν ὄχλο. Προβάλλουν ὅμως φωτεινὲς οἱ προσωπικότητες τῶν «ἡρώων», καὶ τέτοιοι στάθηκαν μόνο ἐκεῖνοι που ἐθυσίασαν κάτι, παρὰ τὴν ἀντίσταση που ἔνοιωθαν κι' αὐτοὶ, σὰν ἄνθρωποι, ἀπὸ τὸν κατώτερο ἑαυτό τους, παρὰ τὶς χίλιες δυὸ δικαιολογίες, που αὐτὸς τοὺς ἀντέτασσε, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι αὐτὴ ἡ γενναία χειρονομία, που τοὺς ἔδινε μιὰν ἄρρητη συγκίνησι χαρᾶς, ἦταν — γιὰ τοὺς πολλοὺς — μιὰ τρέλλα.

Ἡ ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἐθαύμασε τόσο τὴν σωματικὴ ἢ τὴν διανοητικὴ ἐπιδεξιότητα, ὅσο τὴν ἀφοσίωση σὲ κάτι ἀγαπημένο, που ἐμπνέει ἕνα πνεῦμα θυσίας. Ἡ ζωὴ δὲν ἔχει νὰ μᾶς δείξει τίποτε ἀξιολογώτερο ἀπὸ τὴ θυσία αὐτή. Κάθε τι ἄλλο μπορεί νὰ ἐξηγηθῆ καὶ νὰ γίνῃ κοινὸ καὶ φυσικὸ, ἐνῶ μπροστὰ στὸν ἄνθρωπο που θυσιάζεται γιὰ κάποιο ἰδανικὸ, στὸν ἄνθρωπο που ἔχει τὴ δύναμη νὰ ἰδῆ γύρω του τὴ ζωὴ καὶ τὴν πραγματικότητα χωρὶς τὸν ἐμφυτο ἀνθρώπινο ἐγωκεντρισμὸ καὶ ν' ἀποβλέψῃ σὲ κάτι πλατύτερο ἀπὸ τὸν στενὸ ἑαυτό του. μπροστὰ σ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, μὲ ἔκσταση μόνο καὶ θαυμασμὸ, γιὰ τὸ μυστηριακὸ μεγαλεῖο του, θὰ σταθοῦμε.

Οἱ ἄλλοι, οἱ «φρόνιμοι», που δὲν μπόρεσαν σὲ τίποτε νὰ ξεφύγουν ἀπ' τὴν πίεση τοῦ ἐγωϊστικοῦ των συμφέροντος, δὲν χρησιμεύουν παρὰ γιὰ ν' ἀποτελέσουν ἕνα σκοτεινὸ φόντο, ὅπου χτυπητότερα θὰ προβάλλεται τὸ φῶς τῶν μεγάλων ἐκείνων μορφῶν.

Μέσα στὴ γενικὴ αὐτὴ ἀγωνιώδη ἔρευνα γιὰ τὴν «κρίση», καὶ τὶς κραυγὲς τῆς ἀπελπισίας που ἀκούγονται ἀπὸ παντοῦ, μὲ πόση συμπάθεια πρέπει νὰ θυμηθῆ κανεὶς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς καινούργιας γενεᾶς που βγαίνει, ἢ που ἐτοιμάζεται νὰ βγῆ, στὴ ζωὴ κι' ἀκούει δίπλα τῆς τὸ ἀγγομαχητὸ τῆς ἀπελπισίας καὶ τοῦ πόνου ἐκείνων που ἔχουν ῥιχτῆ μέσα στὸν ἀγῶνα.

Χιλιάδες παιδιῶν σήμερα, τὴ στιγμή ἀκριβῶς που θὰ δημιουργοῦσαν τὸν ἐσωτερικὸ ἑαυτό τους, τὰ ὄνειρα καὶ τοὺς πόθους των, στὴν κρίσιμη ἐκείνη καμπὴ τῆς ζωῆς των που θὰ ἀκούγαν γιὰ πρώτη φορὰ νὰ μιλᾷ μέσα τους μιὰ πρωτάκουστη γλυκεῖα φωνή, τοῦ ἑαυτοῦ των που ἀρχίζει νὰ πλάθεται, τὴ στιγμή αὐτὴ ἀκριβῶς, αἰσθάνονται νὰ πνίγεται μέσα τους, πρὶν γεννηθῆ, κάθε ὠραία λαχτάρα καὶ νὰ μαραινεται κάθε αἰσιόδοξη ὄρεξι γιὰ κάθε ἀγῶνα, γιὰ τὸ «μεγάλοι» δὲν τοὺς τροφοδοτοῦν μὲ τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀπαισιοδοξία καὶ τὸν φόβο.

Ποιὸς ἐσκέφθηκε τὴν ἀποψη αὐτὴ τοῦ ζητήματος καὶ ποιὸς ἐφρόντισε γι' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν «ἀγωγή» τῆς νεολαίας; Ποιὸς νοιώθει σήμερα, μέσα στὰ τόσα ἐπιφανειακά καὶ ῥηχὰ — τὶς περισσότερες, τοῦλάχιστον, φορὲς — ἐνδιαφέροντα γιὰ τὸ παιδί, «τὴν ἐλπίδα τῆς αὔριου» (λέξεις καὶ μόνο λέξεις), ποιὸς νοιώθει καὶ ποιὸς ἀνησυχεὶ γιὰ τὴν ἐπίδραση που θὰ ἔχῃ στὴν ψυχὴ τῆς καινούργιας ἀνθρωπότητας ἢ κραυγὴ αὐτὴ τοῦ πόνου;

Οἱ «μεγάλοι» κάνουν σήμερα ἕνα ἐγκλημα καὶ κληροδοτοῦν στὶς νέες ὑπάρξεις μιὰ παγκόσμια κρίσι, μιὰ παγκόσμια ἐξαθλίωσι, ἕνα ἀδιέξοδο ἐρείπιο. Εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς κληροδοτήσουν μαζὺ — σὰν νὰ μὴν ἔφθαναν ἔλ' αὐτὰ — καὶ τὸ θλιβερὸ ἀπόκτημα τῶν δικῶν τους ἀναζητήσεων, τὴν ἀπογοήτευσι, τὴν ἀπαισιοδοξία, τὴν ἀγωνία;

Καὶ μὲ ποῖο δικαίωμα θὰ ἀφήσουν νὰ ἐπιδράσῃ, πᾶνω στὶς νέες ψυχὲς που πρωτοαριθίζουν, ἢ γερασμένη καὶ στραβὴ ἀντίληψί τους

γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ τὴν εὐτυχία, ἀφοῦ μάλιστα αὐτὴ ἢ ἀντίληψις τοὺς ποτίζει σήμερα μὲ τὴν ἀπογοήτευσι αὐτὴ καὶ τὰ δάκρυα;

Ἀκούνε καὶ οἱ νέοι ἀπὸ παντοῦ, ὅτι ἡ δυστυχία αὐξάνει, ὅ,τι δλοένα γίνεται καὶ πειρὸ δύσκολο τὸ ν' ἀποκτήσῃ κανεὶς ἕνα βιοποριστικὸ μέσον καὶ — οἱ περισσότεροι — σύμφωνα μὲ τὶς συμβουλὲς ἐκείνων που τοὺς παρέχουν τὶς πληροφορίες αὐτὲς, προσπαθοῦν ν' ἀνακαλύψουν κάπου μιὰ συγγένεια ἢ μιὰ γνωριμία, γιὰ νὰ ἔχουν κι' αὐτοὶ ἕνα «μέσον» καὶ νὰ ἡσυχάσουν ἔτσι, λίγο ἢ πολὺ, τὸν τρόπο που τοὺς δίνει ἡ ἰδέα ὅτι αὐριο θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ κερδίσουν οἱ ἴδιοι τὸ φωμί τους. Ἔτσι, μὲ τὴν τόσο διαδεδομένη ἀντίληψη ὅτι εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ κανεὶς κάτι μὲ τὴν προσπάθειά του καὶ τὸν ἀγῶνα του, σκοτώνεται κάθε γενναιότης, κάθε ἀδρισημὸς ἀλλὰ καὶ κάθε ἀνάπτυξις πραγματικὴ καὶ καλλιεργοῦνται μονάχα οἱ ἰδιότητες ἐκείνες που — κατὰ τὴν κοινὴν ἀντίληψη — μμποροῦν νὰ δώσουν τὴν ἐπιτυχία: ἡ προσαρμογὴ στὶς ὁποιοσδήποτε περιστάσεις, ἂν αὐτὲς διαθέτουν δύναμη, ἢ δουλικὴ κολακεία τῶν ἰσχυρῶν, ἢ ἐπίδειξις, ἢ προσπάθεια νὰ χρησιμοποιηθῆ, κατὰ τὸν ἀτιμώτερο ἔστω τρόπο, ἢ ὁποιαδήποτε εὐκαιρία εὐκολοῦ πλουτισμοῦ, ὁ χειρότερος ἀρριδισμὸς.

Πῶς θὰ μμποροῦσε ἕμως κανεὶς νὰ φωνάξῃ σ' αὐτὰ τὰ παιδιὰ, που φοβοῦνται καὶ τρομάζουν μπροστὰ στὸ ἀγνωστο μυστήριο αὐτῆς τῆς ζωῆς, ὅτι ὑπάρχει ἐπὶ τέλος καὶ μιὰ ἀντίθετη ἀποψις τῶν πραγμάτων;

Πράγματι. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ που κλαῖνε καὶ ὀδύρονται καὶ εἶναι διαρκῶς γεμάτοι παράπονα γιὰ τὴν τύχη τους, χρωστοῦν τὴ δυστυχία τους αὐτὴ κυρίως στὴν ἀντίληψη που ἔχουν γιὰ τὴ ζωὴ: Δὲν ἐνοιωσαν, δὲν ἐξετίμησαν, δὲν ἐπεζήτησαν παρὰ τὴ χαρὰ που ἀγοράζεται μὲ λεπτὰ κι' ἔτσι ἔχουν δίκην νὰ μετροῦν τὴν εὐτυχία τους σὲ χιλιάρικα, ἔχουν δίκην νὰ αἰσθάνωνται τρόπο καὶ ἀπελπισία ἐνῶ σηκώνουν ἐπάνω τους ὄλο τὸ βάρος τῆς ζωῆς, δεμένοι στὸ μαγκανοπήγαδο νυχτοήμερα, χωρὶς νὰ μμποροῦν νὰ ἔχουν τὶς ἀναπαύσεις καὶ τὰ ξεφαντώματα ἄλλων.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος. Δὲν πρόκειται γιὰ τὸ φωμί, δὲν πεθαίνει κανεὶς ἀπὸ τὴν πείνα, ὅπως καὶ νᾶναι κάπου θὰ βρεθῆ γιὰ τὸν καθένα κάποιος τρόπος γιὰ νὰ συντηρηθῆ στὴ ζωὴ. Τὰ

κλάμματα και οι φωνές και οι απελπισίες είναι γιατί δεν έχουμε τα χρήματα που χρειάζονται για την ικανοποίηση των ατελειώτων εκείνων αναγκών της πολυτελείας. Και ναί μεν είναι αλήθεια ότι σήμερα λείπουν ολοένα τα μέσα για την ικανοποίηση πολλών κι' από τις νομιμότερες τέτοιες ανάγκες, αυτό όμως σημαίνει ότι δυσκολεύουν οι συνθήκες και σπρώχνουν προς περισσότερο μόχθο, προς περισσότερη αυστηρότητα, λιτότητα, αγώνα, απ' όπου—δύσως συμβαίνει πάντα με την οποιαδήποτε δύσκολη δοκιμασία—τό πιθανότερο είναι ότι θα βγαίνουν δυνατότεροι άνθρωποι. Δεν είναι καθόλου βέβαιοι ότι όταν κανείς δεν πιέζεται από τίποτε, τότε γίνεται δυνατός και βαθύς. Αντίθετα, σαπίζει μέσα στις ευκολίες.

Η στενοχώρια αυτή άλλωστε στην απόκτηση των ανέσεων, ή γενική αυτή φτώχεια, δείχνουν ίσως στον άνθρωπο πόσο αληθινό είναι το αιώνιο δίδαγμα, ότι άσχημα έκαμε στηρίζοντας τη χαρά του πάνω σε πράγματα, που πιθανόν σήμερα να τα έχη και αύριο να τα χάσει, σε πράγματα που εξαρτώνται από προποθέσεις και κυμαίνονται μαζί μ' αυτές. Είναι φυσικό να δέρνεται κανείς μέσα σ' ένα αδιάκοπο άνεδοκατέβασμα, όταν δεν έστερέωσε τον έαυτό του πάνω στην αγάπη και τη λαχτάρα για κάτι μόνιμο και αιώνιο. Είναι φυσικό να τον πικραίνει και ή χαρά άκόμη, κάνοντάς τον να νοιώθη περισσότερο τον πόνο που την άκολουθει σέ λίγο, όταν την εδύχια του την έτοποθέτησε σε πράγματα, που «σής και βρώσις άφανίζε». Είναι φυσικό αυτά τα πράγματα να χαθούν κάποτε. Και τότε άλλοίμοιο στον άνθρωπό, που έδωσε μαζί τους την καρδιά του...

Οι δυσκολίες σπρώχνουν προς μίαν άλλαγή κατεύθυνσεως. Είναι εδύχημα, που οι στραβοί δρόμοι φέρνουν άσχημες συνέπειες. Άπ' αυτές ύποφέρει κανείς, αλλά κατά κάποιον τρόπο γόνιμο, από μιά βαθύτερη άποψη, που μάς πλουτίζει και μάς αξάνει έσωτερικά. Μονάχα ή αλήθεια που την πληρώνει κανείς με πόνο, είναι πραγματική Αλήθεια.

Μιά τέτοια αισιοδοξία θάπρεπε να νοιώσουν οι νέοι κι' όχι να παραγνωρίζουν την αληθινή κατάσταση και να την βλέπουν διά της βίας καλή—αυτό θά ήταν άρρώστεια.

Τότε θά χρησιμοποιούσαν το νεανικό κουράγιο και την όρμη τους για τον άλλοιότιμο πνευμα-

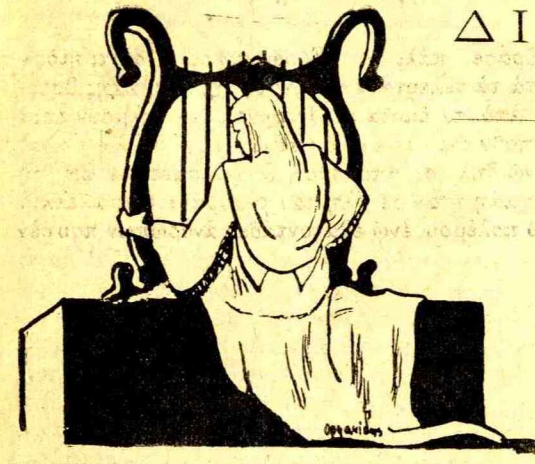
τικώτερο πολιτισμό, που θά είναι ή μόνη θεραπεία του άρρωστου σημερινού.

Έδρασε πάλι ο «Ευρωπαϊκός Πολιτισμός» κατά τα τελευταία γεγονότα της Σαγκάης, ύστερα από τα όποια οι Ιάπωνες δεν τολμούν πια να πουν ότι «δεν διεξάγουν πόλεμον». Ένψ δηλ. σε άπόσταση 5 χιλιομέτρων απ' τη Σαγκάη ήταν σε έλη του τη δράσι το μακελλιό του πολέμου, ένψ εκατοντάδες άνθρωπων, που δεν έφταιγαν καθόλου, πέθαναν κάτω απ' τις φωτιές έλων των «νεωτέρων τελειοποιήσεων» του πολέμου, οι Ευρωπαίοι και οι Αμερικανοί ήσαν άπτησχολημένοι με τις ειρηνικές ένασχολήσεις των σάν να μη τους καλοθσε κανένα καθήκον, σάν να μη συνέβαινε τίποτα κοντά των, δεν έχασαν καθόλου το θάρρος των. Και έβαλαν οι κύριοι τα φράκα των και τα σμόκιν και οι κυρίες τις βαρύτιμες τουαλέττες των και πήγαν στα «γεύματα» και τις «δεξιώσεις», με τις όποιες συνήθως άσχολούνται, ένψ οι δρόμοι της Σαγκάης είχαν γεμίσει κι' όλας απ' τα ανθρώπινα έρείπια, που δημιουργεί κάθε πόλεμος, τους πρόσφυγας των περιοχών όπου γίνονται οι μάχες. Είναι λοιπόν να μη τον φτύση κανείς τον «πολιτισμό» αυτό; Ασφαλώς διατρέχει τον κίνδυνο να βασκαθη.

Τα γεγονότα αυτά δεν είναι, δυστυχώς, ει-κασίες είναι πληροφορίες παρμένες από τα τηλεγραφήματα που στέλλονται απ' εκεί. Έν τψ μεταξύ μη νομίσετε πως δεν άποδίδουν αξία στην ανθρώπινη ζωή. Κάθε άλλο. Τα πολεμικά των είναι έτοιμα για κάθε στιγμή να τους πάρουν και να τους μεταφέρουν έκτος κινδύνου. Αλλά βλέπεις πρόκειται για της πολιτίμες ύπάρξεις των «πολιτισμένων»...δεν πρέπει να χαθούν...

Αλλά μήπως είναι ή πρώτη φορά, που έκδηλώνουν οι «Ευρωπαίοι» μ' αυτό τον περιφημο τρόπο της πεποιθήσεως των για την αξία της ανθρώπινης ζωής, των άλλων έννοείται. Μήπως για τις φρικτές σφαγές των Αρμενίων από τον Χαμήτ δεν έγραψε ένας Γερμανός επιστήμων σ' ένα απ' τα σπουδαιότερα Γερμανικά περιοδικά την Litterarische Centralblatt ότι «Η ανθρώπινη ζωή δεν έχει εις την Ανατολήν την αξίαν, που έχει εις την Ευρώπην»!!! Γιατί λοιπόν τώρα περιμένουμε να συγκινηθούν; Δυστυχώς ο «νεώτερος πολιτισμός» άποδείχτηκε, πως δεν έχει καμμιά επίδραση επάνω στον πραγματικό έξευγενισμό της ζωής.

ΔΙΑΛΕΧΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΝΑΜΟΥΝ ΑΗΤΟΣ

«Η φύση αν μ' έκανε πουλί, δε θάμουν περισσότερι, μηδε γεράκι, γερανός, μηδε και χελιδόνι θάμουν αητός! Νάχω φοληά στ' απόκοσμα τα μέση, να παίζω με τα σύννεφα, να λούζομαι στο χιόνι, ναχω το νύχι σίδερο και το όαμφι μου άτσάλι, στον ίσσιο μου να προσκυνούν, να σκύβουν το κε-

[φάλι τα φτερωτά κι' όταν τροχώ τα νύχια μου στο βράχο να νοιώθ' ή πέτρα, να πονή... και; ζωντανό μονάχο, έγω τον ήλιο να μπορώ στα μάτια ν' άντικρύζω και να μετρώ τον ουρανό, να τότε διασκελίζω, με του φτερού μου τ' άπλωμα τη γη να φασκελώνω πνιγμένη μέσ' στον κουρνιαχτό, στα κοίματα, στον [πόνο.

ΓΕΩΡ. ΑΡΓΥΡΟΡΟΠΟΥΛΟΣ (Μαρκίνας)

ΤΑ ΘΕΙΔΙ

Νά, της βαρκούλας μου κι' έγω μονάχος κυβερνήτης! —Φύσα, βοριά μου, κόλπανε το κάτασπρο πανί της, Χτύπα, κύμα, κι' άσκιαχτος μεθώ από περιφάνεια, σα βλέπω γύρω άφρόπλαστα να πλέκονται στεφάνια...

Νοιώθω της βάρκας το κορμί να τρίξη από βαθειά, —λάγνα το κύμα όρέγεται να τη ρουφήξει, αλιά [μου! — πλώρη βάζω τα στήθια μου, τιμόνι την καρδιά μου! ΜΙΑΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ

ΚΥΝΗΓΟΙ

Πλήθος γαρδέλια εκάθισαν στής λεύκας τα κλωνάρια, σαλευοντάς τα με χαρής πιπίσματα τρελλά, κι' ή δρόσο της τινάζεται και σα μαργαριτάρια στα μέτωπά μας, τό βαριά απ' τον ύπνο, άροκοκυλά.

Ένα τρυγόνι άντίχρη μας γεμάτο ειρήνη σέκει και ταξιδεύει ένας αητός ψηλά, σα μιά ψυχή. Πέτα στα χόρτα, σύντροφε, τ' αλάθευτο, ντουφεκι και σιωπηλά μιάν όρθηρήν ής ποιμε προσευχή.

ΘΕΙΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

«Η Μοίρα, νύχτα να διαβώ με όριζει Το δρόμο της ζωής. Του θρήνου ως κλείσω Τα ρειθρα, κάθε νύχτα που άγγυπήσω, Τον νού μου ο θεός νόστος πλημμυρίζει.

Τα ουράνια βύθη ίχνευοντας, όρθρίζει. Νοσταλγικά ή ματιά μου, Ω! άς τραγουδήσω, Το θείο τραγούδι τ' ουρανού κι' άς δύσω Σάν όραμα όπου οβεί κι' άρισπιθίζει.

Στις πνοές των λυρισμών κλειστή ή ψυχή μου, Ως τ' άνθι στην ιτιά μυροβοσκάει Κ' είναι ή πνοή του τραγουδιού μου εκείνη, Υπέργειου κρίνου χνώτο ή προσευχή μου, Την πύλη νέου Ναού να κρούση πάει Ψηλά στο Άέναο Φώς, τό φώς που δίνει. (Άπ' τα Σκότη στο Φώς). Α. ΜΑΜΜΕΛΗΣ

ΛΕΥΚΕΣ

Στο ψηλό τ' άλωνι, λίμνη φεγγερή, των σταχυών χυσοάφι, ξεχειλίζει απ' όλες τις μεριές λαμπρή και τα πλάγια βάφει.

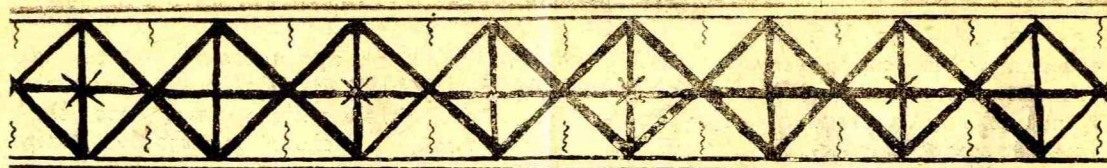
Γύρω απ' τ' άλωνι λευκές λιγερές στέκονται πιασμένες για χορό, σε στόφες άσημοφαντές βγενικά ντυμένες.

Κι' όπως τ' άγεράκι τραγουδιού σκοπό στα φτερά του φέρνει, πρώτη λευκά άρχίζει μούμουρο άπαλό, δεύτερη τό πέρνει.

Κι' όλες σα νυφάδες πούναι στη σειρά τραγουδούν άντάμα, τ' ουρανού τις χάρες, τα ψηλά βουνά, τ' άλωνιού τό θάμα.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ-ΜΑΛΑΜΟΥ

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

«...Ἴνα ἡ χαρὰ μου μείνη ἐν ὑμῖν καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν ἢ πλήρης».

Ἀγαπητοί μου,

Στὸ προηγούμενο γράμμα σὰς μίλησα γενικά γιὰ τὸν Χριστὸ τῆς Εὐαγγελικῆς Ἱστορίας. Μερικοὶ ὅμως ἀπὸ σὰς —τὸ ξέρω αὐτὸ— δυσκολεύονται νὰ κάμουν τὴ γνωριμία Του, γιατί τὸν νομίζουν δύσκολο καὶ ὄχι τόσο πολὺ εὐδιάθετο, ὅσο θὰ τὸν ἤθελε ἡ νεανικὴ των καρδιά. Πόσο ἔχουν λάθος ὅλοι αὐτοὶ τὸ ξέρουν πολὺ καλά ὅσοι ἔχουν πλησιάσει κι' ἔχουν γνωρίσει τὴν ἀλήθεια. Καὶ σκοπὸς μου εἶναι, μὲ τὰ γράμματα αὐτά, νὰ σὰς δίδω κάθε φορὰ τὴν εὐκαιρία νὰ σκέπτεσθε μήπως μπορεῖτε νὰ διορθώσετε καμμιά ἀπὸ τίς ἐσφαλμένες ἰδέες ποὺ ἔχετε γιὰ τὴ ζωὴ. Μὴ σὰς παραξενέψῃ τὸ πὼς, μιλῶντας σὰς γιὰ τὸ Χριστὸ, ἀνακατεύω μέσα καὶ τὴ ζωὴ. Καμμιά ἰδέα δὲν ὑπάρχει, ποὺ νὰ μπορῇ ν' ἀπασχολήσῃ στὰ σοβαρὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ μὴν ἔχῃ τὸν ἀντίκτυπό της στὴ ζωὴ, μὰ ἡ χριστιανικὴ ἰδεολογία πρὸ παντὸς εἶναι ἡ ἰδεολογία, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ νοηθῇ ποτὲ ἔξω ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἀνθρώπινη πραγματικότητα, ὅσο κι' ἂν τὴν κατηγοροῦν ἀντίθετα ὅσοι δὲν τὴν γνωρίζουν.

Ἵστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀναγκασία —καθὼς νομίζω— ἐξήγησι, ἄς ξεφυλλίσωμε τώρα μαζί τὴν Εὐαγγελικὴ Ἱστορία, (*) γιὰ νὰ ἰδοῦμε ποὺ εἶναι τὸ λάθος ἐκείνων, ποὺ νομίζουν δύσκολο καὶ κατσουφιασμένο τὸ Χριστὸ ἢ ἰσχυρίζονται πὼς τὸ αἰσθημα, ποὺ ἡ θρησκεία Του ἐμπνέει στοὺς πιστοὺς της, πρέπει νὰ εἶναι λύπη μονάχα γιὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀπαισιοδοξία γιὰ τὸ ἀδιόρθωτο τοῦ κόσμου. Δὲν ὑπάρχει μεγαλεῖτερο φέμμα ἀπ' αὐτό!

Ὅταν οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἠρώτησαν κάποτε τὸν Χριστὸ μὲ ἀπορία γιατί δὲν ἐνήστευαν οἱ μαθηταὶ Του, ὅπως ἐνήστευαν αὐτοί. Ἐκεῖνος τοὺς ἀπήντησε, πὼς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ νηστεύουν ποτὲ οἱ καλεσμένοι σ' ἓνα γάμο, καὶ μὲ τὴ χαρὰ τοῦ γάμου παρωμοίαζε τὴ χαρὰ τῆς ἰδικῆς του συντροφιάς. «Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφίου νηστεύουν ὅσον ὁ νυμφίος ἐστὶ μετ' αὐτῶν;» (Ματθ. θ' 16). Καὶ στίς μέρες ἀκόμα τοῦ διω-

(*) Ἡ παραπομπὴ σὰς σχετικὰ χωρία τῆς Γραφῆς ἔχουν σκοπὸ νὰ οδηγήσουν, κάπως, ἐκείνους ποὺ θὰ ἤθελαν νὰ μελετήσουν τὰ ζητήματα ἀπὸ τίς Πηγές.

γμοῦ ἔλεγε πὼς πρέπει νὰ χαίρουν οἱ δικοὶ Του, «χαίρετε...καὶ ἀγαλλιᾶσθε», γιατί ὁ καρπὸς τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος δὲν εἶναι παρὰ «ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη», ὅπως λίγο ἀργότερα ἔγραφε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Ὅταν ἔφεραν ἓνα ἄρρωστο νὰ τὸν θεραπεύσῃ, πρώτη του ὑποχρῶσι ἐννοίωσε νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ, μεταδίδοντάς του τὴ δική του γαλήνη καὶ τὸ θάρρος, «θάρσει, τέκνον». Κι' ὅταν ὁ ἴδιος προκεῖται νὰ πάθῃ καὶ βλέπει πολὺ καθαρὰ τὸν Τὸν περιμένει, διατηρεῖ πάντα τὴν ἴδια γαλήνη καὶ ἀταραξία καὶ λυπᾶται ποὺ εἶναι στενοχωρημένοι οἱ φίλοι Του καὶ προσπαθεῖ νὰ τοὺς μεταδόσῃ τὴ δική Του αἰσιοδοξία (Ἰω. ἰστ' 33). Καὶ στὸν Παῦλο ἀργότερα, ὕστερα ἀπὸ ἓνα φρικτὸ διωγμὸ «θάρσει» φωνάζει ἡ ὀλοζώντανη μορφή τοῦ Χριστοῦ μέσα στὴ σκοτεινὴ φυλακὴ (Πράξ. κγ' 11). Κι' ἔχει αὐτὴ τὴν αἰσιοδοξία καὶ τὸ θάρρος καὶ θέλει νὰ το μεταδόσῃ στοὺς δικούς του, γιατί πιστεύει ἀπόλυτα στὴν ἀποστολή Του, κι' ὅταν ὁ πειρασμὸς τῆς ἀνησυχίας ἔρχεται νὰ τὸν ταραξῇ καταφεύγει στὴν προσευχὴ καὶ βγαίνει νικητῆς, λέγοντας «πλὴν γενηθήτω τὸ θέλημά Σου» (Ματθ. κστ' 42). Ἐκεῖ βρίσκει τὴν πηγὴ τῆς χαρᾶς του, μέσα στὸ θεϊκὸ βάθος τῆς ψυχῆς του καὶ στὴ ζωντανὴ ἐπικοινωνία μὲ τὸν Οὐράνιο Πατέρα Του. Καὶ τὸ παράδειγμά Του ἀκολούθησαν ὅσοι τὸ ἐννοίωσαν πραγματικά καὶ πέρασαν ἀπ' τὴ ζωὴ αὐτὴ «θλιδόμενοι, κακουχούμενοι...» κι' ὅμως ἔχαιραν μέσα στὰ παθήματά των (Πράξ. ε' 41, Κολοσ. α' 24).

Βέβαια ἓνας ποὺ ξέρεי νὰναι γαλήνιος στὰ βάσανά του χαρούμενος στὴ δυστυχία, ξέρεи νὰναι καὶ μέτριος στίς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς καὶ, δίνοντας ἄλλοῦ τὸ θάρρος, ξέρεи πὼς δὲν εἶναι ἡ «χαρὲς» τῆς ζωῆς, μὰ ὁ τρόπος ποὺ τίς ἀντιλαμβάνομεθα ἐκεῖνος ποὺ μὰς δίνει τὴν ἀληθινὴ χαρὰ. Δὲν ἀρνήθηκε νὰ δεχθῇ ὁ Χριστὸς τὴν πρόσκλησι στὸ γάμο τῆς Κανά καὶ δὲν ἐθεώρησε κατώτερο γιὰ τὴ θεότητά Του νὰ κάμῃ ἐκεῖ, μέσα σὲ μιὰ οἰκογενειακὴ χαρὰ, τὴν πρώτη Του θαυματουργία (Ἰω. β' 12).

Ὅταν οἱ ἄλλοι βασιανίζονται ἀπ' τὴν ὑπερηφάνεια καὶ τὴν δυστροπία των, καὶ οἱ φαρῖσαι οὐρλιάζουν βλέποντας τὸν Χριστὸ νὰ

κάνῃ συντροφιά μὲ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἐκεῖνος εὐρίσκει ἐκεῖ μέσα σ' αὐτὴ τὴ συντροφία τόση χαρὰ, ποὺ πολὺ παραστατικὰ τὴν ἐξωγράφισε στίς τρεῖς ὑπέροχες παραβολές, ποὺ μὰς διέσωσε ὁ εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς (ιε' 3 ἔξ.).

Ὅταν ὅλοι νομίζουν πὼς εἶναι στέρησι μονάχα καὶ θλίψι «ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν», Ἐκεῖνος—χωρὶς ν' ἀρνήται πὼς εἶναι δύσκολος ὁ δρόμος κι' ἡ πόρτα τῆς στενόχωρη (Ματθ. ζ' 13—14)—βεβαιώνει πὼς ἡ χαρὰ ποὺ νοιώθει στὸ τέλος ὁ πιστὸς μοιάζει μὲ τὴ χαρὰ ποὺ νοιώθει ὁ καλὸς ἔμπορος ποὺ βρίσκει θησαυρὸ καὶ πωλεῖ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του γιὰ νὰ τὸν ἀγοράσῃ (Ματθ. ιγ' 44 ἔξ.). Οἱ πιστοί, ὅσοι στὸν κόσμο προσπαθοῦν νὰ χριστοποιήσουν ὠφέλιμα τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ, θὰ λάβουν, λέγει, μέρος «εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου (Ματθ. καὶ 21—23). Καὶ σ' αὐτὴ τὴ χαρὰ μπορεῖ νὰ λάβῃ μέρος ὁ καθείς, ὅσο κι' ἂν φαίνεται στὸν κόσμον αὐτὸν δυστυχισμένος. (Λουκ. ἰστ' 13 29).

Δὲν ὑπάρχει γιὰ τὸν Χριστὸ ἄνθρωπος δυστυχισμένος ποὺ δὲν ἔχει νὰ χαρῇ. Φθάνει νὰ συνειθίσῃ κανεὶς νὰ μὴ τρώγεται ἀπ' τὸ σαράκι τῆς ἀλαζονείας, νὰ συμπαθῇ εἰλικρινὰ κάθε ἄνθρωπο ποῦχει ἀπὸ συμπάθεια ἀνάγκη, νὰναι γλυκὸς στοὺς τρόπους του καὶ ἡμέρος ἰστὰ λόγια, ν' ἀγαπᾷ πραγματικὰ τὴ δικαιοσύνη καὶ νὰ τὴ νοιώθῃ ἀπαραίτητη γιὰ τὴ ζωὴ, νὰ μὴ περιορίζῃ τὰ καλά του μονάχα γιὰ τὸν ἑαυτό του, νὰ μὴν ἔχῃ πάθος μέσα στὴν καρδιά, νὰ νοιώθῃ εἰρήνη καὶ νὰ θέλῃ τὴν εἰρήνη νὰ τὴ σκορπίσῃ γύρω του· ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν θὰ πάθῃ νὰναι χαρούμενος ποτὲ—ἔστω κι' ἂν καταδιωχθῇ—γιατί δὲν εἶναι στὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου ἢ εὐτυχία ἢ ἀληθινὴ, παρὰ στὸν τρόπο ποὺ ἐμεῖς ἔχομε στὴν ἐκτίμησι καὶ στὴ χρησιμοποίησι αὐτῶν τῶν ἀγαθῶν (Ματθ. ε' 3—12). Αὐτὴ εἶναι ἡ χαρὰ ποὺ ὁ Χριστὸς θέλει νὰ φυτέψῃ στὴν ψυχὴ τοῦ καθενὸς (Ἰω. ιε' ἰστ' 22, ιζ' 13). Μὰ γιὰ νὰ τὴ νοιώσωμε ἐμεῖς πρέπει νὰ ἰδοῦμε τὸν κόσμο ὅπως τὸν εἶλεπε Αὐτός. Κι' αὐτὸ θὰ γίνῃ, μονάχα ἂν θελήσωμε νὰ ξεριζώσωμε ἀπ' τὴν ψυχὴ τὸ μὴλοσμα τῆς ἁμαρτίας.

Ἡ ἀγιογραφικὴ παράδοσις πὼς οἱ πόνοι τῆς ζωῆς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κατάρτας γιὰ τὴν ἁμαρτία (Γενέσ. γ' 16—19), κρύβει μέσα της—ἐκτὸς ἀπ' τὴ δογματικὴ τῆς θέσι—μιὰ ὑπέροχη ἠθικὴ ἀλήθεια ποὺ τὴν καταλαβαίνει ὁ ἄνθρωπος μονάχα σὲ στιγμὲς ποῦναι ἀπαλλαγμένος ἀπ' τὴν ἁμαρτία. Ἡ χαρὰ κι' ἡ εὐτυχία τοῦ «Παραδείσου» τῆς Γραφῆς (Γενέσ.

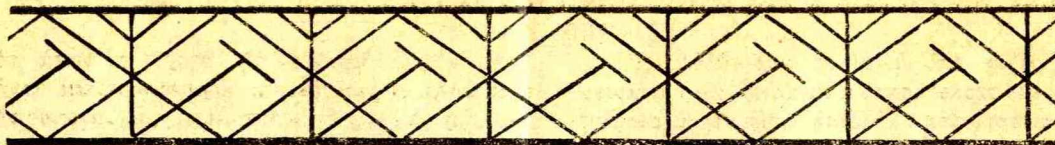
δ' 8—25) γίνεται πραγματικότης γιὰ τὸν καθενα ποὺ θ' ἀξιωθῇ νὰ ζῆσῃ, μακριὰ ἀπ' τὸν ἐγωϊσμό του, τέλεια πειθαρχημένος ἰστὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μ' ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη ἰστὴν ἀγάπῃ τοῦ Παντοδυνάμου Πατέρα. Αὐτὸς ὄχι μονάχα ἀπὸ τίποτε δὲν τρέμει, μὰ ἔχει νὰ καταλάβῃ τί ἤθελε νὰ πῇ ὁ Χριστὸς ὅταν βλέποντας τὸ σπὸρο τοῦ συναπιοῦ ἐπρόβλεπε πὼς θὰ γίνῃ μεγάλο δένδρο, κι' ἀπὸ τὸ κομματάκι τῆς ζύμης περιμένα νὰ ζυμωθοῦν ὀλόκληρα σακκιά ἀλεύρι (Ματθ. ιγ' 31 ἔξ.).

Αὐτὸς δὲν ἀπελπίζεται ἀπὸ τὰ οὐρλιαχτὰ τῆς ἁμαρτίας, γιατί ξέρεи πὼς δὲν ἔχει νὰναι καλὸ καρπὸ (Ματθ. γ' 10 κ. ἄ.) κι' εἶναι βέβαιος πὼς κι' ἡ τρίχες τῆς κεφαλῆς του εἶναι μετρημένες (Ματθ. ι' 30. Λουκ. ιβ' 17).

Μόνον μὲ τέτοια ἐσωτερικὴ γαλήνη μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ νοιώσῃ τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς. Αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικὸ ποὺ ἔχει μέσα της ἡ εὐτυχία ποῦναι ὁ Χριστὸς βλέποντας τῶν μικρῶν παιδιῶν τὴν ἀθῶα χαρὰ, θαυμάζοντας τὴν ὡμορφία τῶν κρίνων καὶ ἐπαινώντας τὴν ἀφροντισία τῶν πουλιῶν (Ματθ. ι' 16, ἡ' 1—3, ἡ' 28—29). Ρωτήστε, παιδιὰ, ὅλους ἐκείνους ποὺ φαίνονται ἀπ' ἔξω χαρούμενοι κι' εὐτυχημένοι. Ἄν ἤθελαν νὰ σὰς ποθῶν τὴν ἀλήθεια, θὰ σὰς ἔλεγαν πὼς κάθε μιὰ εὐκαιρία τέτοιας χαρᾶς—ποὺ δὲ βαστᾷ οὔτε μιὰ ὀλόκληρη στιγμὴ—στοιχίζει τόσα βλάσανα καὶ τόσες ἀνησυχίες, καὶ φέρνει ἔπειτα, τίς περισσότερες φορές, τόσες ἀπογοητεύσεις πικρὲς ποὺ θὰ προτιμοῦσαν νὰ μὴ τὴν εἶχαν. Σκεφθῆτε σοβαρότερα σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἐπάνω καὶ τότε μόνον θὰ καταλάβετε τί ἤθελε νὰ πῇ ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλεγε «τί ὠφελήσει ἄνθρωπος ἂν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζῆμιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;» (Μάρκ. ἡ' 35). Καὶ ἡ «ψυχὴ», δηλαδὴ τὸ βαθύτερο καὶ πνευματικὸ ἐγὼ μας, ζῆμιώνεται κάθε φορὰ ποὺ ταρασσεται ἀπὸ φροντίδες, ποὺ δὲν ἔχουν γιὰ ἀποτέλεσμα παρὰ μιὰ στιγμὴ τεχνητῆς χαρᾶς, ποὺ ἄμα πραγματοποιηθῇ γεμίζει τὴν ψυχὴ ἀπὸ ἀπογοητεῖσι καὶ πίκρα, ἢ γιατί ἦταν τόσο λίγη καὶ τόσο μικρὴ, ἢ γιατί κορεσθήκαμε ἀπὸ τὴν ἡδονή. Καὶ τέτοιες εἶναι ὅλες τοῦ κόσμου ἡ χαρὲς.

Εὐτυχισμένος εἶναι μονάχα ὁποῖος ἔχει νὰ νοιώσῃ μέσα του τὴ βαθύτερη χαρὰ ποὺ φέρνει ἡ γνωριμία τοῦ Χριστοῦ, γιατί μονάχα Αὐτὸς μὰς δίνει τὴν ὀρθὴ κατεύθυνσι ποὺ πρέπει ν' ἀκολουθήσωμε στὴ ζωὴ. Ἡ χαρὰ του θὰ εἶναι «πλήρης». (Ἰω. ΙΕ' 11).

† EMM. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Πρεσβύτερος

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

Είναι γνωστόν πόσον η Χριστιανική Ἐκκλησία ἀπετέλεσε τὸν στόχον ὅλων ἐκεῖνων οἱ ὅποιοι εἶχαν λόγους νὰ εἶναι δυσηρεστημένοι ἀπὸ τὴν κρατοῦσαν οἰκονομικοκοινωνικὴν κατάστασιν καὶ εἶναι γνωστὴ ἡ ἀντιδραστικὴ τακτικὴ ἡ ὁποία ἀπὸ παντοῦ ἀπεδόθη εἰς τὸ χριστιανικὸν κίνημα, πέραν ὅμως τῶν ποικίλων αὐτῶν ἐξωδίκων ἀντιλήψεων τοῦ ὁποιοῦδήποτε τρίτου, ἐλάχιστα εἶναι γνωστὴ ἡ ἀληθινὴ στάσις τοῦ γνησίου Χριστιανισμοῦ, ἀπέναντι τοῦ κοινωνικοῦ ζητήματος. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς μὲ χαρὰν ἀναδημοσιεύομεν ἀπὸ τὸ Περιοδικὸν «Ὁρθοδοξία» (ἐπίσημον ὄργανον τῶν Πατριαρχείων Κων) πόλεως) ἄρθρον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τραπεζούντος κ. Χρυσάνθου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἐπὶ τοῦ ζητήματος μίαν ἐπίσημον καὶ ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴν ὡς πρὸς τὸ θέμα ἀπάντησιν. Παρελείφθησαν τμήματά τινα, ἀφορῶντα μᾶλλον τοὺς κληρικούς ἀναγνώστας τῆς «Ὁρθοδοξίας».

Καὶ τὸ νέον ἔτος 1932 εὗρσκει τὴν ἀνθρωπότητα διανύουσαν δεινὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν κρίσιν.

Ἀπὸ τοῦ Γενικοῦ πολέμου ἡ ἰσορροπία τοῦ κόσμου ἐταράχθη, ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνωμαλία ἐπιτείνεται καὶ «πᾶσα ἡ κτίσις στενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν».

Αἱ διάφοροι κοινωνικαὶ τάξεις ἀποβλέπουν πρὸς τὴν κατάστασιν ἄλλαι μετὰ φόβου καὶ ἄλλαι μετ' ἐλπίδων· ἐλπίδων περὶ δημιουργίας κρείττονος κοινωνικῆς καταστάσεως καὶ ζωῆς μετὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ νῦν κρατοῦντος κοινωνικοῦ καθεστώτος.

Ἡ κρατοῦσα τάξις τῶν ἀστῶν ἐν ἀγωνίᾳ ζητεῖ ἐρείσματα τοῦ ἐκ βάθρων κλονουμένου οἰκονομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ καθεστώτος. Καὶ ἐνῶ μέχρι τῆς χθὲς ἡ τάξις αὕτη μέρος μὲν διὰ τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας, μέρος δὲ δι' ὧν ἐκήρυττεν ὕλιστικῶν θεωριῶν ὑπέσκαπτε τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξεκόλαπτε τὴν διὰ τὴν αὐτῶν ὕλιστικῶν θεωριῶν κυοφορηθεῖσαν τὰξιν τῶν κομμουνιστῶν, ἤδη, ὅποτε διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν θεωριῶν τούτων κλονίζεται ὁ ἴδιος τῆς ἀστικῆς τάξεως οἶκος καὶ ἀπειλοῦνται τὰ ὕλικά αὐτῆς συμφέροντα, περιδεῆς στρέφεται πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ προσπαθεῖ νὰ παρασύρῃ αὐτὴν εἰς τὸν ἀγῶνα, χρησιμοποιοῦσα τὴν δύναμιν καὶ τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς στήριξιν τοῦ ἀστικοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος.

Ὅτως ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν αἱ ἀστικαὶ ὀργανώσεις τῶν Ἀθηνῶν ἐζήτησαν παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος νὰ συμπράξῃ ἡ Ἐκκλησία κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ οἱ ἐφημέριοι ἐκτρεπόμενοι τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν κλήσεως νὰ κα-

ταστῶσι συνεργοὶ τῆς ἀστυνομίας καὶ καταδότες τῶν κατ' ἐνορίας κομμουνιστῶν...

Ἄλλ' ἡ Ἐκκλησία, ἰσταμένη ὑπεράνω τῶν ἐκάστοτε ἐναλλασσομένων οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν συστημάτων, δὲν δύναται καὶ δὲν πρέπει νὰ συνταυτίζεται μὲ οἰονδήποτε ἐφήμερον κοινωνικὸν σύστημα καὶ μὲ οἰονδήποτε κοινωνικὴν τάξιν καὶ νὰ ἀγωνίζεται ὑπὲρ ἐπικρατήσεως αὐτῶν. Τοῦτο πράττουσα, θὰ ἐνίσχυεν ὅσα οἱ ὀπαδοὶ τῆς ὕλιστικῆς θεωρίας τῆς τε ἱστορίας καὶ τῶν κοινωνικῶν φαινομένων, μονομερῶς λύοντες σύνθετα καὶ πολύπλοκα κοινωνικὰ φαινόμενα, λέγουσιν, ὅτι ἡ δὴ θρησκεία εἶναι ἰδεολογικὸν ἀπαύγασμα οἰκονομολογικῶν ἐξελιξῶν καὶ ἰδεολογικὸν σύστημα τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων μιᾶς κοινωνικῆς τάξεως.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι Ἐκκλησία μιᾶς μόνον κοινωνικῆς τάξεως οὐδὲ ἐνὸς μόνου λαοῦ ἢ ἐνὸς ἔθνους ἢ τοῦ Κράτους· ἡ Ἐκκλησία, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἀπ' ἀρχῆς σύστασις καὶ ἡ ἱστορία αὐτῆς, εἶναι ἡ ἀπ' ἀρχῆς καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἡ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων, καὶ φιλόστοργος μήτηρ ὅλων τῶν λαῶν καὶ ὅλων ἀνεξαρτήτως τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ ἐκείνων ἀκόμη ὅσα ἐκ πλάνης ἔχουν στραφῆ κατ' αὐτῆς. Ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας «οὐκ ἐνὶ Ἑλλήνι καὶ Ἰουδαίῳ, περιτομῇ καὶ ἀκροβυστίᾳ, βάρβαρος, Σκύθης, δούλος, ἐλευθερός» (Κολ. 3, 11).

Κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία, συμφώνως πρὸς τὸ παράδειγμα τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτῆς, κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιον καὶ σκορπίζει τὰ ἀγαθὰ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης ἐπὶ πάντας, πτωχοὺς καὶ πλουσίους, καὶ ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτῆς ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς

καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

Τὰ ἐκάστοτε κρατοῦντα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ συστήματα ἡ Ἐκκλησία ἐν μέρει ἀναγνωρίζει καὶ ἐν μέρει ἀνέχεται καὶ δὲν λαμβάνει πρωτεύον καὶ ἐνεργὸν μέρος εἰς συντηρήσεις καὶ ἀνατροπὰς καθεστώτων, ὅπερ πολλοὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὡς μομφὴν ἐπιρρίπτουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς τὴν πρωτόγονον Ἐκκλησίαν τῆς Ἱερουσαλὴμ, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὑπάρχει μία νέα οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ τάξις πραγμάτων. «Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς πάντα κοινὰ» (Πράξ. 4, 32), ὅπερ πολλοὶ ἐκλαμβάνουσιν ὡς ἀπόδειξιν τῶν κομμουνιστικῶν ἀρχῶν τῆς πρώτης Ἐκκλησίας.

Ἄλλ' ἡ νέα αὕτη τάξις πραγμάτων, οὕσα ἐκδήλωσις τῆς ἀκραιφνοῦς ἀγάπης καὶ φιλαδελφίας τῶν πρώτων Χριστιανῶν, δὲν εἶναι πρόγραμμα οἰκονομολογικῶν μεταρρυθμίσεων ἢ ἀνατροπῆς τῆς ὑφισταμένης κοινωνικῆς τάξεως· ἐλλείπει ἀκόμη ἐκ τῆς νέας ἐκείνης τάξεως καὶ πᾶσα οἰκονομολογικὴ τεχνικὴ σκέψις καὶ βᾶσις.

Ὁ κομμουνισμὸς τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων εἶναι εἶδος θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ κομμουνισμοῦ τῆς ἀγάπης.

Καὶ τὸν τύπον τοῦτον τοῦ κομμουνισμοῦ τῆς ἀγάπης ἀπαντῶμεν καὶ εἰς τοὺς κατόπιν αἰῶνας. Αἱ δὲ μεταγενέστεραι μορφαὶ τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων εἰς χρόνους οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ στερήσεως καὶ δυστυχίας προσήγγιζον πάλιν πρὸς τὸν κομμουνισμὸν τῆς ἀγάπης, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐποπτείαν τῶν Ἐπισκόπων.

Αἱ θεωρητικαὶ μάλιστα διδασκαλαὶ τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἰδίᾳ τοῦ Βασιλείου, τοῦ Χρυσόστομου, τοῦ Θεοδορήτου καὶ τοῦ Ἱεροῦ Ἀδελφίου, κηρύττουν τὸν κομμουνισμὸν τοῦτον τῆς ἀγάπης, ὡς θεμελιώδη χριστιανικὴν διδασκαλίαν, ἐλέγχουν τοὺς τὰ πλείονα ἔχοντας ὡς κλέπτας καὶ σφετεριστὰς ξένων ἀγαθῶν, καὶ ἀπαιτοῦν ἵνα, ὡς τὸ φῶς καὶ ὁ ἀήρ καὶ ἡ γῆ εἶναι κοινὰ εἰς πάντας, οὕτω ἐλευθέρᾳ καὶ κοινῇ εἰς ὅλους ὑπάρχῃ καὶ ἡ ἐπὶ τῆς γῆς κτήσις καὶ περιουσία διὰ τῆς τὰ πάντα χορηγούσης καὶ θυσιαζούσης ἀγάπης.

Ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς κομμουνιστικῆς πολιτείας τῆς ἀγάπης βαδίζει μέχρι σήμερον ὁ μοναχικὸς βίος καὶ δὴ ὁ κοινοβιακὸς καὶ ἰδίᾳ ἐν

Ἀθῶν καὶ ἐβάδισαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ αἱ κατὰ τὸν μεσαίωνα ἐμφανισθεῖσαι κομμουνιστικαὶ κινήσεις, αἱ μέχρις ἐπαναστάσεως καὶ ἀνατροπῆς τῶν καθεστώτων προβάοντες Ἀναβαπτιστὰς καὶ οἱ νεώτεροι χριστιανοὶ ὄνειροπόλοι καὶ ἰδεολόγοι.

Μόνον ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ, μετὰ τῆς πρὸς πάντας καὶ πάντα στρεφομένης καὶ πάντας ἐν ἑαυτῇ ἐνούσης θείας ἀγάπης, θὰ ἠδύνατο νὰ συμπήξῃ μίαν σταθερὰν καὶ ἀδιάσειστον σοσιαλιστικὴν πολιτείαν.

Πρὸς τοιαύτην ἰδεώδη πολιτείαν ἀγάπης καὶ φιλαδελφίας τείνουσα ἡ Ἐκκλησία, ἀνεγνώριζεν ἢ μᾶλλον ἠνείχετο τὰ ἐκάστοτε κρατοῦντα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ συστήματα, ὁμολόγει ὅμως τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν καὶ τὰς ἀπὸ τούτων βλάβας καὶ ἀνεχομένη τὸ σύστημα δὲν ἠνείχετο τὰς ἐλλείψεις τούτου καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ πιέσεις καὶ θλίψεις. Ἄλλ' ὅτι κατὰ τῶν κοινωνικῶν συστημάτων ἐκίνησεν ἐκάστοτε ἡ Ἐκκλησία, τοῦτο δὲν εἶναι εἶδος κοινωνικῶν ἀνατροπῶν ἢ μεταρρυθμίσεων ἢ ὀργανικῆς τινος μεταβολῆς τῶν κοινωνικῶν συστημάτων, ἀλλὰ μόνον ἀσκησις τῆς καινῆς ἐντολῆς τῆς ἀγάπης δι' ἧς ἀναλαμβάνει τὴν εἰς μεγάλην ἐκτασιν θεραπεῖαν πάσης κοινωνικῆς ἐλλείψεως καὶ βλάβης προερχομένης ἐκ μιᾶς ὀλονὲν βαρυτέρας καθισταμένης οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάσεως. Εἰς ὅλας δὲ τὰς ταραχὰς καὶ ἀνατροπὰς τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς ἡ Ἐκκλησία διατηρεῖ ἀκλόνητον τὴν εὐστάθειαν αὐτῆς καὶ παρέχει εἰς τὴν ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς παραπαίουσαν καὶ ἐντελῶς ἀστήρικτον καὶ ἀνερμάτιστον ἀνθρωπότητα ἔρεισμα καὶ φῶς καὶ διὰ τῆς ζύμης τοῦ Εὐαγγελίου ζυμοῖ ὅλον τὸ φύραμα τῶν κατὰ καιροὺς πολιτειῶν καὶ κοινωνιῶν.

Τοιοῦτον ἔργον ἐπετέλεσε καὶ τοιαύτην εὐεργετικὴν ἔσχεν ἡ Ἐκκλησία ῥοπήν ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ κατόπιν τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, ὅπου ἀπέκειτο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μεγάλη κοινωνικὴ ἀποστολή. Καὶ οὐ μόνον ἐγενεῖς καὶ θαρραλέοι Ἐπίσκοποι γενναίως ἀντεπεξῆλθον πρὸς ὄμοδος καὶ ἀδίκους αὐτοκρατορας καὶ ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους, καὶ ὑπερήσπισαν τοὺς ἀθῶους, τοὺς ἀδυνάτους καὶ τοὺς ἀβοηθήτους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου νομοθεσίαν ἠσκησέν ἡ Ἐκκλησία σωτήριον ἐπίδρασιν. Εἰς τὴν νομοθεσίαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀριθμεῖται μακρὰ σειρά νόμων σχέσιν ἐχόντων πρὸς τὴν κοινωνικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνώψωσιν δλοκλήρων περιφρονουμένων τάξεων, πρὸς τὴν

ρότητα του γάμου, την προστασίαν των αδυνάτων, την πρόνοιαν των παιδίων, την περίθαλψιν των αιχμαλώτων, την δημοσίαν ἠθικὴν, την κυριακὴν ἀργίαν καὶ δὴ καὶ πρὸς τὰ ζητήματα ἰδιοκτησίας πάντες οἱ νόμοι οὗτοι ἐνομοθετήθησαν τῇ ἐνεργείᾳ καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Ἐκκλησίας.

Σημειῶ καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀλώσεως χρόνους, καθ' οὓς ἡ Ἐκκλησία ὡς ἀληθὴς μήτηρ ἐμερίμνησε περὶ πάντων τῶν Ὀρθοδόξων λαῶν καὶ πασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων.

Οὕτω γενικὸν καὶ δίκαιον καὶ ἀμερόληπτον πρὸς πάσας τὰς κοινωνικὰς τάξεις ὀφείλει νὰ εἶναι τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν κοινωνικὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔργον τοῦτο εἶπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε δυσχερές, διότι δυσχερὴ καὶ πολύπλοκα εἶναι καὶ τὰ σύγχρονα κοινωνικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐγέννησεν ἡ σύγχρονος κεφαλαιοκρατικὴ οἰκονομία καὶ τὸ ὑπ' αὐτῆς καὶ τῆς βιομηχανίας δημιουργηθὲν ἐργατικὸν προλεταριάτον, ἡ στρατοκρατία καὶ γραφειοκρατία τῶν μεγάλων ἰδίως κρατῶν, ἡ ταρασσία αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς παραγωγῆς, ἣτις συνέπειαν ἔχει τὴν παγκόσμιον καὶ ἀποικιακὴν πολιτικὴν, καὶ τέλος αἱ πρόοδοι καὶ ἡ τελειοποίησις τῆς τεχνικῆς ἐπιστήμης, ἣτις ἐκίνητοποίησε καὶ συνέδεσε πάντα καὶ πάντας καὶ ἐμηχανοποίησεν ἀνθρώπους καὶ ἐργασίαν.

Πλὴν τούτων ἡ μεγάλη δύναμις τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας καὶ τῆς μεγάλης βιομηχανίας κατέστη ἐπαισθητὴ καὶ εἰς τὸ πλεόν ἀπομεμακρυσμένον χειρωνακτικὸν χωρίον, ἔχει δὲ ἀνατρέψει ὅλας τὰς κατὰ παράδοσιν συνθήκας καὶ κατεδίκασεν εἰς τελείαν ἀργίαν ὁλοκλήρους χειρωνακτικὰς καὶ ἐπαγγελματικὰς τάξεις. Ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν μεγάλων πόλεων ὑπάρχει ὁλόκληρος πληθυσμὸς περιελθὼν εἰς θέσιν νομάδος· πόσον δὲ δύσκολον εἶναι νὰ διατηρηθῇ μετὰξὺ αὐτοῦ ἀνωτέρα τις ἠθικὴ καὶ ἡ θρησκεία, περὶ τούτου μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἱστορία, ἡ παλαιὰ καὶ ἡ νέα.

Τέλος ἐδρισκόμεθα οὐχὶ πλεόν ἀπέναντι ἀφελῶν σοσιαλιστικῶν καὶ κομμουνιστικῶν ἰδεῶν ἀλλ' ἐναντι σοσιαλιστικῶν καὶ κομμουνιστικῶν συστημάτων φιλοσοφικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ἐξελιχθέντων, χάσιν δὲ ἐχόντων ὀλιστικὰς κοσμοθεωρίας, αἵτινες λυμαίνονται μέγα μέρος τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου καὶ ὀλονὲν ἀπομακρύνουν αὐτὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θρησκείας· ὁ θεωρητικὸς ὀλισμὸς καθίσταται δύναμις εἰς τὴν δημοσίαν ζωὴν· δύο ἀντίθετοι κο-

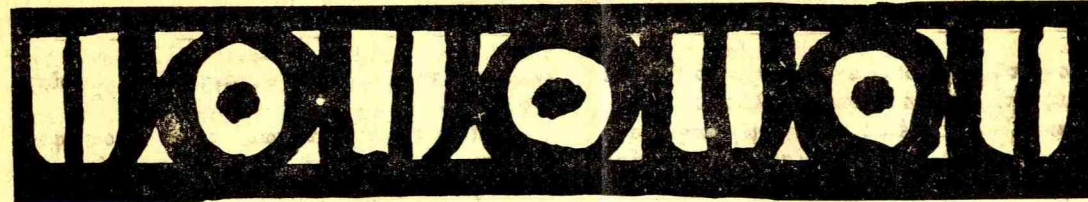
σμοθεωρίαι ἴστανται ἐναντι ἀλλήλων. Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ τι χειρότερον τοῦ κατ' ἀρχὴν ὀλισμοῦ· εἶναι ἡ ἀπόλυτος θρησκευτικὴ ἀδιαφορία ἢ ὁ ὑπολογίζων ἐγωϊσμὸς, ὅστις ἐξ ὅλων τῶν κοσμοθεωριῶν συγχρόνως ζητεῖ νὰ καρπωθῇ ἴδια ὀφελήματα, μισεῖ δὲ πᾶσαν ἠθικὴν ἀρχὴν καὶ πεποιθήσιν, ἣτις ἀπειλεῖ νὰ ταραξῇ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἡσυχίαν καὶ νὰ ἐπιβάλῃ καθήκοντα.

Ἐκ πάντων τούτων συνάγεται πόσον σύνθετον καὶ πολύπλοκον εἶναι τὸ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τοῖς νῦν καιροῖς.

Βεβαίως τοῦτο καὶ τελείως ἀσκούμενον δὲν θὰ θεραπεύσῃ ὅλας τὰς ἐλλείψεις καὶ πληγὰς τοῦ κοινωνικοῦ σώματος· ὑπάρχουν αἱ συμφυεῖς εἰς τὸ κοινωνικὸν σῶμα ἐλλείψεις καὶ παθήσεις, αἵτινες καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀναπόφευκτοι. Ἡ ἰκανότης τῆς ἰδέας πρὸς τέλειον χειρισμὸν καὶ κατεργασίαν τῆς τραχείας πραγματικότητος παραμένει πάντοτε ἀμφίβολον, σκοτεινὸν καὶ δύσκολον πρᾶγμα. Καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν αἱ σύμφυτοι τῇ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ ἀτέλειαι, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λειτουργήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς πλήρης καὶ τέλειος κοινωνικὸς ἠθικὸς οργανισμὸς. Ἡ ἀπόλυτος ἠθικοποίησις ἀνθρώπων καὶ κοινωνιῶν δὲν εἶναι δυνατὴ· δυνατὴ εἶναι μόνον ἡ πάλη πρὸς τὴν ὀλισκὴν καὶ ἀνθρωπίνην φύσιν. Διὰ τοῦτο τὸ κοινωνικὸν καὶ ἠθικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας τὸ τε παρὸν καὶ τὸ μέλλον θὰ εἶναι νὰ προσαρμόζῃται πρὸς τὴν ἐκάστοτε κατάστασιν καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ μόνον τὸ δυνατόν. Οὕτω ἡ ἠθικὴ ἐργασία καὶ ὁ ἀγὼν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς γῆς καταντᾷ ἀτελεύτητος· τοῦτο μόνον οἱ διὰ τῆς πίστεως ὑπὲρ πᾶν γήινον καὶ ἀνθρώπινον ὑπεριπτάμενοι ἰδεολόγοι διδάσκαλοι καὶ ὄνειροπόλοι δύνανται νὰ παρίδωσιν. Ἡ πίστις εἶναι ἡ δύναμις τοῦ ἀγῶνος τῆς ζωῆς· ἡ ζωὴ ὅμως παραμένει διαρκῆς πάλη καὶ ἀγὼν διηγετικής, δημιουργικῆς εἰς ἑαυτὸν πάντοτε καὶ ἐκ νέου νέα μέτωπα· μετὰ ἐν ἑκάστον ἀπειλητικὸν χάσμα ἢ βάραθρον, ἔπερ φράσσεται, ἀναφαίνεται νέον.

Ἄλλ' ἀναλλοίωτος διαμένει πάντοτε ἡ ἀλήθεια, ὅτι «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ἡμῶν ἐστίν» (Λουκ. 12, 20). Καὶ πρέπει διὰ τῆς ἀδιαλείπτου ἐργασίας καὶ ἀγάπης, ἣτις πάντα πιστεύει, νὰ λάμπῃ τὸ φῶς ἡμῶν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἡμῶν ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Οἱ τελικοὶ σκοποὶ τῆς ἀνθρωπότητος κεῖνται κεκρυμμένοι ἐν ταῖς χερσίν Αὐτοῦ.

† Ο ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ.

ΜΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

«... ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΙΛΟ ΤΟΥ...»

Η ΗΡΩΪΚΗ ΘΥΣΙΑ ΕΝΟΣ ΝΕΟΥ

Τὸ Σάββατο, 11 Αὐγούστου, τρία παιδιὰ ἐπιβιβάσθησαν σ' ἓνα βαγόνι τρίτης θέσεως τοῦ μικροῦ τραίνου, πού, ξεφυσώντας καὶ ἀγκομαχώντας, κάνει τὴν συκοινωνία ἀπ' τὴν Γενεύη τῆς Ἑλβετίας στὸ Chamoniix τῆς Γαλλίας. Ἐπήγαιναν νὰ περάσουν μιὰ βδομάδα στὸ μέρος ἐκεῖνο, πού τοπικῶς εἶναι γνωστὸ ὡς «Καρδιά» τοῦ Λευκοῦ Ὄρους. Ὁ Ἰωσήφ Παγιαρ ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἀπ' τοὺς τρεῖς, μόλις εἴκοσι ἐτῶν. Μαζὶ του ἦσαν ὁ Ἐρρίκος καὶ ὁ Κάρολος Φιορόλι, ἀπ' τὴν Γενεύη, ὁ ἓνας δεκαεννέα, ὁ ἄλλος δεκαοχτὼ ἐτῶν. Ἀπὸ τότε πού εἶχε πεθάνει ὁ πατέρας τοῦ Ἰωσήφ, σχεδίαζαν νὰ περάσουν μιὰ βδομάδα στὰ βουνά. Ὁ θάνατος τοῦ πατέρα του ἦταν ἓνα σκληρὸ χτύπημα γι' αὐτὸν, τὸν εἶχε κλονίσει καὶ ἐκνεύρσει, καὶ ὅταν οἱ δύο Φιορόλι ἐπρότειναν τὴν ἐκδρομὴν, ἡ μητέρα τοῦ Ἰωσήφ τὸν προέτρεπε νὰ πάη. Καὶ ἡ ἰδέα μόνο πῶς θὰ βρισκόταν σιμὰ στὸ μεγαλεῖο τῆς ἀγαπητῆς του ὀροσειρᾶς τοῦ Λευκοῦ Ὄρους, μακριὰ ἀπὸ πόλεις καὶ θορύβους, ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴν αἰώνια κορυφῇ, τὸν γέμιζε χαρὰ. Καθὼς ἐτοίμαζε τὸ σακκιδίό του γιὰ τὴν ἐκδρομὴν, τὸ πρόσωπό του ἀκτινοβολοῦσε. Εἶχε θαυμάσια φυσικὴ ἀνάπτυξη, ἦταν δυνατώτερος, πιὸ σφιχτοδεμένος ἀπ' τοὺς δύο συντρόφους του. Ὅταν ἦταν παιδί, ἦταν γνωστὸς ὡς καλὸς ποδοσφαιριστῆς, διακεκριμένος ἐκδρομεὺς καὶ λαμπρὸς κολυμβητῆς. Ἀλλὰ, καθὼς περνοῦσαν τὰ χρόνια, ἡ ἀφοσίωσή του σ' αὐτὰ λιγότευε καὶ τὰ βουνὰ ἔγιναν ἡ πρώτη καὶ κυριώτερη ἀγάπη του.

Καὶ πῶς σκαρφάλωνε στὰ βουνά! Οἱ ἀδελφοὶ Φιορόλι, πού, σὰν Ἑλβετοὶ, δὲν συνήθιζαν νὰ λένε ὑπερβολές, θὰ σὰς ἔλεγαν, ὅπως μὲν εἶπαν καὶ μένα, πῶς ἦταν διακεκριμένος Ἀλπινοστῆς. Ἡ σκέψις τῆς κατακτῆσεως τῆς «Καρδιάς» καὶ ἰδιαίτερα μερικῶν ἀπ' τὶς κορυφὰς ἐκεῖνες, πού λέγονται «δόντια» — κορυφές

πού κυριολεκτικῶς ξεφυτρώνουν ἀπ' τὴν ὀροσειρὰ — τώρα καὶ μῆνες ἦταν ὁ κρυφὸς του πόθος.

Αὐτὸ ἐξηγεῖ τὸν ἀκράτητο ἐνθουσιασμό, πού τὸν κυρίευε, καθὼς τὸ τραῖνο ξεφυσώντας καὶ ἀγκομαχώντας ὁλοένα πλησίαζε στὸ Chamoniix. Φθάνοντας ἐπὶ τέλους, οἱ τρεῖς, κατέβηκαν, ἐφόρεσαν τὰ σακκιδιά τους, πού ζυγίζαν τὸ καθένα πάνω ἀπὸ 60 κιλά καὶ πού περιείχαν φαγητὸ γιὰ ὀχτὼ μέρες — σοκολάτα, χοιρομέρι, ξερὰ φροσά, μπισκότα, φαγητὰ πού τρέφουν καλὰ καὶ ζυγίζουν λίγο. Τὸ βράδυ διανυκτέρευσαν σ' ἓνα καταφύγιο τοῦ βουνοῦ.

Τὸ Chamoniix, ἓνα μικρὸ γοιτευτικὸ καὶ ἡσυχὸ χωριὸ στοὺς πρόποδας τῆς ὀροσειρᾶς τοῦ Λευκοῦ Ὄρους, ἀποτελεῖ τὸ κέντρο ἀπὸ τὸ ὁποῖο συχνὰ ξεκινοῦν γιὰ τὰ βουνὰ πολυάριθμες παρέες.

Στις 8 παρὰ τέταρτο, τὸ πρωτὶ τῆς Κυριακῆς, ὁ Παγιαρ καὶ οἱ δύο σύντροφοί του εἶχαν φθάσει μὲ τὸν κρεμαστὸ σιδηρόδρομο στὸ Μοντενέρου καὶ ξεκίνησαν γιὰ νὰ περάσουν τὸν περίφημο παγετῶνα.

Ὅλη ἡ μέρα πέρασε μὲ τὴν προσπάθεια νὰ φθάσουν στὸ μέρος πού ἐπρόκειτο νὰ εἶναι ἡ ἀφετηρία γιὰ τὶς ἀναρριχήσεις τους. Σὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς βρῆκαν σ' ἓνα «καταφύγιο» ἓνα Γάλλο μὲ στραμπουλιγμένο τὸ πόδι. Μὲ τὴν ἀλληλεγγύη, πού εἶναι τόσο ἐμφυτὴ σ' αὐτοὺς πού ζυγίζουν στὰ βουνά, γρήγορα γνωρίσθησαν καὶ, στὴν κουδέντα, ὁ Γάλλος τοὺς ἐξήγησε ὅτι οἱ τέσσαρες σύντροφοί του ξεκίνησαν ἐκεῖνο τὸ πρωτὶ γιὰ ν' ἀνέβουν σὲ μιὰ ἀπ' τὶς πιὸ δύσκολες ἀναβάσεις τῆς ὀροσειρᾶς. Αὐτὸς, γιὰ κακὴ του τύχη, στραμπούληξε τὸ πόδι του, τόσο ἄσχημα, ὥστε δὲν μπορούσε ν' ἀνεβῇ.

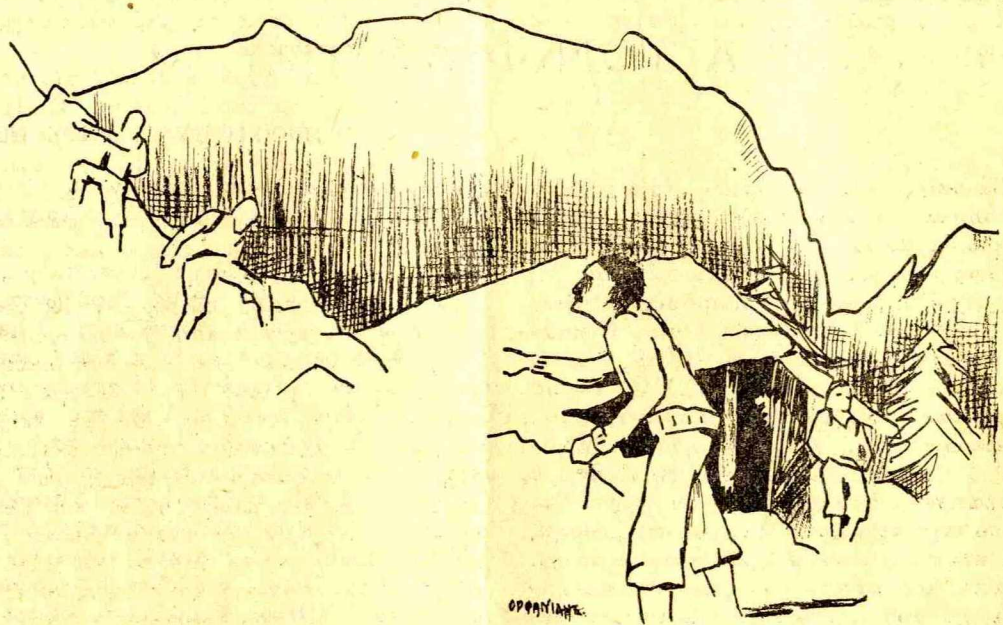
Ἡ συντροφιά εἶχε ξεκινήσει πολὺ ἀργά, στὶς ἑπτὰ τὸ πρωτὶ, λόγῳ τῆς βροχῆς. Καὶ ἐπειδὴ θάπρεπε νὰ περπατοῦν γρήγορα, δὲν πῆραν

μαζί τους τὰ σακκίδια, έγέμισαν μόνο τις τσέπες τους από μπισκότα και σοκολάτες.

Ήταν κι' ένας πέντε απόγευμα και ή συντροφιά δεν είχε γυρίσει. Εάν είχαν φθάσει στην κορυφή, θάταν αδύνατο να κατέβουν πριν σκοτεινιάσει. Και επειδή δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτε άλλο αυτό το απόγευμα, απέφρα-

άνησυχία τους δύο που έρχόντουσαν: «Πούναι οι άλλοι;»

Εκείνοι δεν απήντησαν παρά αφού έφθασαν στο «καταφύγιο» διηγήθηκαν τότε, στο σύντροφό τους και στα τρία παιδιά, πως ένας από την παρέα τους ξαφνικά έχασε τις δυνάμεις, ύστερ από μια τρομακτική προσπάθεια

... φώναζε ρωτώντας με άνησυχία τους δυο που έρχόντουσαν: «Πούναι οι άλλοι;»

σισαν να κοιμηθούν νωρίς και να κάνουν το άλλο πρωί απόπειρα για ανάβαση στην «Πράσινη Βελόνα». Καθώς σκοτεινίαζε όμως και δεν έδειχναν σημεία ζωής οι τέσσερες σύντροφοι, ο Γάλλος άρχισε ν' άνησυχή. Τα τρία παιδιά επέμειναν πως δεν υπήρχε λόγος να στενοχωρηται, γιατί ήταν πολυ ένωρως άκόμη, να τους περιμένη. Παρ' όλα αυτά, ο Έρρίκος Φιορόλι κατώρθωσε και βγήκε απ' την καλύδα, χωρίς να τον καταλάβουν οι άλλοι, κι' ανέδηκε λιγάκι, να δη, αν μπορούσε να τους διακρίνη.

Για αρκετήν ώρα τίποτα δεν φαινόταν στο έρημο βουνό. Ξαφνικά δύο σκιές φάνηκαν. Δυο, όχι τέσσερες. Ο Φιορόλι συλλογίστηκε πως οι άλλοι δυο θα γύριζαν από άλλο δρόμο, και φώναξε στον Γάλλο με το στραμπουληγμένο πόδι, πως είδε τους συντρόφους του, και θα πήγαινε να τους συναντήση λίγο ψηλότερα. Λίγο αργότερα, ο Γάλλος, που κουτσαίνοντας βγήκε έξω, φώναξε βωτώντας με άντοχής, σ' απόσταση μόλις 60 μέτρων από

την κορυφή του Petit Dru. Προσπαθούσε να σηκωθή σε κάποια προεξοχή, όταν ο σύντροφός του τον άκουσε να φωνάζη: «Δεν μπορώ! Δεν μπορώ!... Αφίνω!» Και άμέσως έπεσε με δύναμη πάνω σε μια προεξοχή βράχου, χτυπώντας χάμω με την πλάτη και τους ώμους.

Οι φίλοι του έτρεξαν κοντά του και τον βρήκαν πεσμένο κάτω, παράλυτο απ' το χτύπημα. Τον μετέφεραν λίγο χαμηλότερα, σε μια πεδι φαρδειά προεξοχή, παρ' όλο ότι ο τραυματισμένος πονούσε εξαιρετικά. Ήταν φανερό πως δεν θα μπορούσαν να τον μεταφέρουν στην καλύδα, ούτε μπορούσαν να τον άφισουν μόνο του. Και έτσι οι δυο ξεκίνησαν να θρουν βοήθεια, ενώ ο τρίτος έμεινε μαζί του.

Ο Παγιάρ, ρίχνοντας μια ματιά στους φίλους του, είπε άπλως: «Αύριο θ' ανέβουμε». Κάθε σκέψις για τα δικά τους σχέδια ξεχάστηκε. Μπροστά τους ήταν ένας τραυματισμένος φίλος— αν και τελείως άγνωστος γι' αυτούς— που χρειαζόταν τη βοήθειά τους. Έπρεπε να κά-

μουν ότι μπορούσαν.

Οι δύο Γάλλοι απέφασαν να εξακολουθήσουν την κατάβαση προς το Μοντενέρο και Chamoniix και να οργανώσουν μια αποστολή «Πρώτων Βοηθειών» για να φέρουν ένα γιατρό. Όταν οι δυο έφυγαν, οι τέσσερες άλλοι πλάγιασαν, περιμένοντας το πρωί. Ο Γάλλος μόνο μουρμούριζε, που το στραμπουληγμένο πόδι του θα τον κρατούσε πάλι κλεισμένο στο «καταφύγιο».

II.

Κανόνισαν το ξυπνητήρι να χτυπήση στις δυο το πρωί, άλλ' αυτό δεν έχτύπησε. Έτσι έχασαν τρεις ώρες στο ξεκίνημα, τρεις ώρες που ίσως θα άλλαζαν την ιστορία αυτή. Γιατί αν θα ήταν δυνατόν να γυρίσουν πριν ξεσπάση ή θύελλα.— Αλλά το ξυπνητήρι δεν έχτύπησε, κι' έτσι ανάμεσα στους ήρωες γράφθηκε το όνομα του Ίωσήφ Παγιάρ...

Ένας απ' τους Φιορόλι ξύπνησε στις πέντε. Άμέσως σήκωσε και τους άλλους, έδρασαν λίγο τσάι, έφαγαν αρκετά, για να ξεσταθούν και να πάρουν δύναμη για την ανάβαση, και ξεκίνησαν κατά τις έξη, ο καθένας μ' ένα πολυ έλαφρό σακκίδιο. Κατά το μεσημέρι βρήκαν τους δυο Γάλλους, που είχαν υποφέρει τρομερά απ' το κρύο της νύχτας των Άλπεων. Ο Λυωνέζος πονούσε φοβερά, μη μπορώντας άκόμη να κουνήση ούτε τα πόδια ούτε τα χέρια του. Ρώτησε μη τυχόν θα μπορούσαν να τον δάλουν πειδ άναπαυτικά. Προσπάθησαν να τον μεταφέρουν σε μια άλλη, πειδ βολική θέση, αλλά σταμάτησαν, όταν άρχισαν να βγαίνουν απ' τα χείλη του ωανές αγωνίας.

Ο Παγιάρ έσκυψε τότε και άρχισε να κινή τα χέρια του τραυματισμένου, προσπαθώντας να επαναφέρη την κυκλοφορία, ο Φιορόλι του έκαμε το ίδιο για τα πόδια. Έφ' όσον δεν άκουμπούσαν την πλάτη του, η δεν προσπαθούσαν να τον μεταφέρουν, μπορούσε να υποφέρη τον πόνο. Φαινόταν μάλιστα πως άνακουφίστηκε λίγο, μόλις ξεστάθηκε, κι' όταν ο άλλος Φιορόλι πλησίασε μ' ένα κύπελλο ζεστό τσάι, πούχε και μια γερή δόση κινιάκ, τα μάτια του έλαμψαν. Δεν μπόρεσε όμως ν' άνασηκωθή για να πιη. Ούτε μπορούσε να κρατήση το κύπελλο. Και έτσι μεταχειρίστηκε το μακρύ σωληνάριο που έχουν πάντα μαζί τους όλοι οι πεπειραμένοι άλπινισταί, για να ρούφουν νερό μέσα από το χιόνι. Το ζεστό αυτό τον έκαμε να ει- να λίγο χαρούμενος. Παρουσιάστηκε το πρόβλημα πως θα τον τοποθετούσαν πειδ άναπαυτικά, ως που να φθάσουν οι «πρώτες βοήθειες». Να έμειναν άκόμα μια νύχτα σ' αυτό το

ύψος, χωρίς καταφύγιο, θα ήταν φοβερό, κι' αν άκόμα ο καιρός καθάριζε, μια ματιά όμως στην Δύση έδειχνε πως μαζεύοντουσαν άπειλητικά σύννεφα. Αν ή θύελλα αυτή τους προλαμδανε, θα χανόταν κάθε έλπίδα. Άλλ' υπήρχε κάποια έλπίδα, αν θα μπορούσαν να του δώσουν λίγη ζεστασιά, και αν θα μπορούσαν να φτιάξουν κανένα προφύλαγμα η τοίχο που να έκοβε λίγο τον άέρα, που από τώρα άρχισε να σφυρίζη γύρω τους.

Δεν φρόντιζαν παρά για τους δυο που θα μέναν όλη την νύχτα έδω μόνοι. Ο Παγιάρ και οι δυο Φιορόλι έδγαλαν τα λίγα φαγητά που είχαν, έδγαλαν τα βραειά τους σακκάκια και υποκάμισα και τάδωσαν όλα στον Γάλλο. Έτσι έμειναν μόνο με μια ψιλή φανέλλα και τα βραειά τους πανταλόνια, ενώ διαρκώς έπεφτε η θερμοκρασία.

Ο τραυματισμένος σύντροφος τους ζητούσε να ξεκινήσουν πριν φθάση η θύελλα. Ούτε να τ' άκούσουν ήθελαν και άρχισαν άμέσως να φτιάνουν ένα μικρό τοίχο. Τα όλικά που διέθεταν ήταν τιποτένια. Μικρές πετρίτσες και κάπου— κάπου καμμία μεγάλη πέτρα. Σιγά σιγά ο αδύνατος τοίχος μεγάλωνε. Άλλ' όταν στην πλαγιά πάνω δεν είχε μείνει πιά ίχνος πέτρας, άναγκάστηκαν να σταματήσουν. Τίποτα περισσότερο δεν ήταν δυνατό να γίνη, και ο τοίχος— ή μόνη δυνατή προφύλαξις από την μανία της θύελλας, που έρχόταν δεν ήταν τίποτε σπουδαίο. «Τοίχο» τον ώνόμασαν, αλλά θα γελούσε κανείς αν τον έδλεπε. Όχι όμως ο Γάλλος. Τα μάτια του, που έλεγαν περισσότερα απ' όσα τα λίγα λόγια που είχε τη δύναμη ν' άρθρώση, έδειχναν στα παιδιά πόσο ευγνώμων ήταν για όσα είχαν κάνει γι' αυτόν.

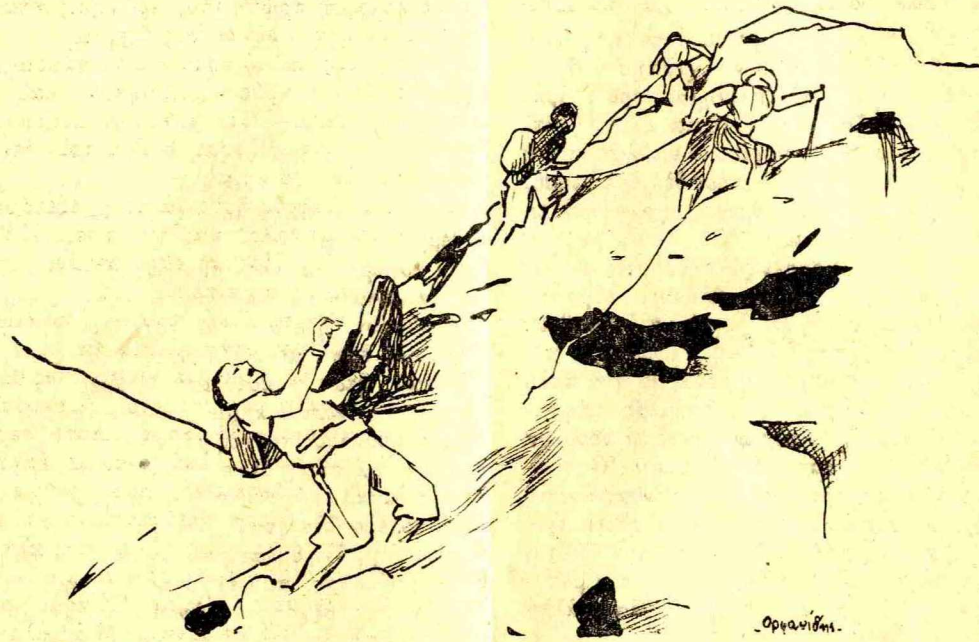
Ήταν πέντε η ώρα το απόγευμα, τρεις ώρες άκόμη πριν σκοτεινιάση, όταν τα τρία παιδιά ξεκίνησαν, με την έλπίδα πως η βοήθεια θα έφθανε γρήγορα. Φαγητό δεν είχαν, ούτε φανάρι, ούτε τίποτα για να πιούν. Ούτε είχαν αρκετά ρούχα για να τους προφυλάξουν από τη θύελλα, που ώρμούσε τώρα πάνω τους, σέρνοντας τη νύχτα από πίσω της. Ο άέρας, σαν τοίχος, φαινόταν πως έμπόδιζε τον δρόμο τους, το χιόνι χτύπαγε πάνω τους απ' όλες τις μεριές, χαλάζι έπεφτε με τέτοια δύναμη πάνω τους, που κινδύνευαν να τραυματισθούν, εξακολούθησαν όμως, ψηλαφώντας, να προχωρούν, αλλά φαινόταν πως αυτές οι Έριννύες ήταν άποφασισμένες να τους έμποδίσουν. Άστραφτε γύρω τους, γιατί στο ύψομετρο που βρισκόντουσαν ήταν μέσα στο κέντρο των άστραπών. Βροντές κροτούσαν πάνω

στό δουνό, κύλαγαν στις κορυφές πέρα απ' την μικρή κοιλάδα και ύστερα εξακοντιζόνταν πίσω πάλι κατ'εὐθείαν ἀπάνω τους. Τίποτε δὲν ἔδλεπαν, τόσο φρικτός ἦταν ὁ ἀέρας και τὸ χιόνι, τόσο μαύρη ἡ νύχτα.

Ξαφνικά δρέθηκαν κάτω ἀπὸ μιὰ προεξοχή βράχου, πού τοὺς προφύλασσε λίγο, σὰν νὰ εἶχαν ἀκουστή οἱ προσευχές τους. Μικρὸς ἦταν ὁ χώρος, ἀλλὰ μαζεύθηκαν ὁ ἕνας κοντὰ στὸν

τώρα πάνω τους. Κοπάδια ἀπὸ λύκους, μὲ γυμνά δόντια και σουβλερά νύχια, τοὺς φαίνονταν πὼς ὠρμούσαν κατὰ πάνω τους. Ἄστραφτε ὀλόγυρά τους. Κάθε στιγμή νόμιζαν πὼς θάπεφταν θανατωμένοι ἀπὸ ἕνα εὐσπλαγγχνικό κεραυνό. Θάνατος μὲ κάψιμο! Κάψιμο. Ἄ!, αὐτὸ θάταν παράδεισος μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν παγωμένη ἀγωνία.

Βροντὲς ἔκαναν τὴν κοιλάδα νὰ βρυχάται,

... Ὃταν ὁ σύντροφός του τὸν ἀκουσε νὰ φωνάζει: «Δὲν μπορῶ! Δὲν μπορῶ!... Ἀφίνω!»

ἄλλον, προσπαθώντας νὰ ζεστάνουν τὰ παγωμένα τους σώματα. Δέκα λεπτά περίπου ἔμειναν ἐκεῖ, ἐνῶ ἡ θύελλα ὄλο και δυνάμωνε τὴ μανία της. Ἐξαφνα τὸ χιόνι σταμάτησε. Ἀποφάσισαν νὰ προχωρήσουν. Σὲ δέκα πέντε λεπτά ἔπεσε χιόνι και μαζεύτηκε σὲ ὕψος 15 ἑκατοστών. Ἦταν καθαρὴ τρέλλα τώρα ἡ ἀθήδος, ἀλλὰ ἂν ἔμειναν θάταν ἀκόμη χειρότερα. Πρὶν πατήσουν τὸ πόδι ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ καθαρίσουν προσεκτικὰ τὸ χιόνι και νὰ δοκιμάσουν πρῶτα τὸ ἔδαφος. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο προχωροῦσαν πολὺ σιγὰ και πολὺ δύσκολα. Εἶχαν μονοκέφει, και ὁ ἀέρας και τὸ κρύο κοκκάωναν τὰ λίγα ροῦχα πού εἶχαν ἐπάνω τους.

Τὸ χιόνι, πού εἶχε σταματήσει γιὰ λίγη ὥρα, ξανάπεφτε τώρα, σὰν νὰ εἶχε ξεκουραστῆ μὲ τὴν ὀλιγόλεπτη ἀνάπαυση. Ὁ τρόμος, μέσα στὸν ὁποῖο εἶχαν ζήσει λίγο πρὶν, ἦταν τιποτένιος, μπροστὰ στὴν τρελλὴ μανία πού ὠρμησε

σκορπίζοντας τὸν τρόμο μέσα στις ψυχές τους. Κάθε κρότος ἦταν σὰν μιὰ σφαῖρα, πού ἐρχόταν πάνω τους καθὼς γάντζωναν πάνω σ' αὐτὴν τὴν ἀπότομη, σχεδὸν κάθετη, πλαγιά, καθὼς κρατιώντουσαν πάνω της μὲ τὴς παγωμένες ἀκρες τῶν δακτύλων — μὲ τοὺς ἀγκῶνες, μὲ τὰ γόνατα, μὲ τὰ μουδιασμένα πόδια — μὲ ὁτιδήποτε, μ' αὐτὲς τίς χορδὲς τῶν καρδιῶν τους.

Δὲν μποροῦσαν νὰ προχωρήσουν. Ἐν τούτοις ἦσαν ἀναγκασμένοι ἔπρεπε νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ κινῶνται, γιὰτι ἀλλήως θὰ πάγωναν ἀμέσως. Κάτω, κάτω, διαρκῶς κάτω: Σπιθαμὴ μὲ σπιθαμὴ. Κάθε τρεμάμενο δῆμα μιὰ νίκη.

Ἐπάρχει ὁμως ἕνα σημεῖον ὅπου ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀνθρώπου νὰ προχωρήσει, ὅσο σταθερὴ και ἂν εἶναι, δὲν εἶναι ἀρκετὴ. Ἡ θέλησις λέει «προχώρει», ἀλλὰ τὸ σῶμα ἀδυνατεῖ. Ὁ Παγιάρ και τὰ δύο ἀδέρφια εἶχαν φθάσει σ' αὐ

τὸ τὸ σημεῖο. Ἦξεραν τί θὰ συνέβαινε ἂν σταματοῦσαν Ἄλλὰ δὲν μποροῦσαν νὰ προχωρήσουν. Καμμιά καλύδα, κανένα καταφύγιο δὲν ὑπῆρχε, οὔτε ἀκόμα κανένα μέρος κάπως προφυλαγμένο ἀπ' τὴ θύελλα φθάνοντας σ' ἕνα ἐπίπεδο μέρος, ὅπου και οἱ τρεῖς μποροῦσαν νὰ σταθοῦν, μαζεύτηκαν κοντὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον και ἀποφάσισαν νὰ περιμένουν. Ἄν και ἡ κούραση εἶχε ποιήσει και τὰ κόκκαλά τους ἀκόμα, δὲν ἐτόλμησαν νὰ κοιμηθοῦν. Ἐὰν κοιμόταν κανένας ἀπὸ τοὺς τρεῖς, θὰ διακινδύνευε σ' ὁποιαδήποτε στιγμή νὰ πέφτε στὸν κρημνὸ παρασύροντας και τοὺς ἄλλους μαζί του. Δὲν ὑπῆρχε τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ περιμένουν και νὰ υποφέρουν. Ἄλλὰ νὰ περιμένουν γιὰτι; Ἰσως καμμιά διακοπή, ὅποτε θὰ πρόφθαναν νὰ κατέβουν. Ἄχ, Θεέ! ἦταν ἀδύνατο νὰ χειροτερευτῆ...

Κατὰ τίς πέντε, ἀφοῦ πέρασαν — χωρὶς νὰ ξέρουν κι' αὐτοὶ πὼς — ἀρκετὲς ὥρες στὴν προεξοχὴ τοῦ βράχου, ἡ θύελλα ἐκόπασε. Ἡ ἀνατολὴ ἐφώτισε. Τὰ ροῦχά τους ἦταν σκληρὰ ἀπὸ τὸν πάγο. Προσπάθησαν νὰ κινήθουν ἦταν ἀδύνατο. Νὰ κατέβουν ὁμως ἔπρεπε, και κατέβηκαν σιγὰ, μὲ κόπο. Μετὰ ἀπὸ ἕνα τέταρτο ἔφθασε βοήθεια. Οἱ πρῶτες βοήθειες ἀπὸ τὸ Chamoni εἶχε ἀποφασιστῆ νὰ υποφέρουν τὸ δεύτερο μέρος τῆς θύελλης, γιὰτι ἦξεραν πόσο ἀπελπιστικὴ ἀνάγκη θὰ ὑπῆρχε γιὰ τὴ βοήθειά τους. Δὲν εἶχαν προφθάσει ἀκόμα νὰ ἐλθοῦν και ὁ ἕνας Φιορόλι λιποθύμησε. Δυὸ — τρεῖς ἔμειναν νὰ τὸν συνεφέρουν και ὕστερα τὸν βοήθησαν νὰ κατέβη. Ἀναγκάστηκαν ὁμως σχεδὸν νὰ τὸν κουβαλήσουν τὰ πόδια του ἦσαν παγωμένα. Οἱ ἄλλοι ἐφρόντισαν γιὰ τοὺς ἄλλους δύο. Ὁ Παγιάρ ἦταν σὲ θλιθερὴ κατάσταση, ἂν και γενναῖα ἐπέμενε πὼς θὰ μποροῦσε νὰ φθάσῃ στὴν καλύδα. Στις ἀνήσυχες ἐρωτήσεις πού ἔκαναν στὸν ἄλλον ἀδελφὸ, ὡς ἀπάντησις ἔλαδαν ἕνα τίναγμα τῶν ὤμων και ἕνα ἀδύνατο χαμόγελο, καθὼς κύτταγε τὰ χέρια του — ἦταν παγωμένα.

Ἡ μελαγχολικὴ συνοδεία ἄρχισε νὰ καταβαίνει. Στὸ δρόμο, ὁ Παγιάρ λιποθύμησε. Τὰ δύο ἀδέρφια εἶδαν ξαφνικὰ νὰ λυγίσει τὸ κεφάλι του στὸν ὦμο ἐνὸς ἀπὸ τὴν συνοδεία τῶν «πρῶτων βοηθειῶν». Μισοσέρνοντας, μισοκουβαλώντας τοὺς τρεῖς, ἔφθασαν στὴν καλύδα. Κουδέρτες εἶχαν ἐκεῖ μεταφερτῆ. Ἐφρόντισαν γιὰ τὰ πόδια και τὰ χέρια. Τοὺς ἀνάγκασαν νὰ πιῶν τσιγὰ. Τὰ ἀδέρφια χαμογελώντας μ' εὐγνωμοσύνη, ἔπεσαν σ' ἕνα βαθὺ ὕπνο.

Στὴ γωνιὰ μερικὸι εἶχαν σκύψει πάνω ἀπ' τὸν Παγιάρ, τρίβοντάς τον και κτυπώντας

τον. Ἦταν πλαγιασμένοι, μελανιασμένοι ἀπ' τὸ κρύο. Ἐνας γιὰτρὸς ἔσκυψε γιὰ ν' ἀκούσῃ τὸν χτύπο τῆς καρδιάς του. Γιὰ μερικὰ δευτερόλεπτα, πού φάνηκαν σὰν ὥρες, περίμεναν — ἀλλὰ εἰς μάτην. Καθὼς ὁ γιὰτρὸς ἀνασηκώθηκε, βαρεῖα σιωπὴ ἔπεσε πάνω στὴ συντροφιά. Ἐνας ὁδηγὸς σκέπασε τὸ πρόσωπο τοῦ νέου μὲ μιὰ κουβέρτα. Ἦταν παιὰ νεκρός...

Ἰστερα ἀπὸ μερικὲς ὥρες, ὅταν ἐξύπνησαν τὰ ἀδέρφια, ἡ πρώτη τους ἐρώτησις ἦταν γιὰ τὸν Παγιάρ, πού εἶδαν πὼς ἔλειπε.

«Πεθαμένος ἀπ' τὸ κρύο,» εἶπε κάποιος. «Πεθαμένος ἀπ' τὸ κρύο; Σκέφθηκα — καθὼς μοῦ εἶπαν ἀργότερα — ὅτι μιλοῦτε μεταφορικῶς, ὅπως συχνὰ συνεθίζουμε. Καὶ αὐτοὶ δὲν ἦταν πεθαμένοι ἀπ' τὸ κρύο;

Κάποιος γιὰτρὸς ἦρθε νὰ τοὺς ἐξετάσῃ χέρια και πόδια καλά καρδιὲς γερές. Καὶ τότε τοὺς εἶπαν: Ὁ Παγιάρ εἶχε πεθάνει, ἦσυχια, ἦρεμα, χωρὶς νὰ πῆ τίποτα.

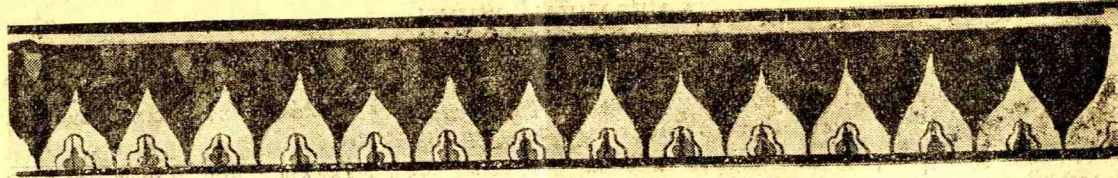
Εἶχε δώσει τὴ ζωὴ του, ὁ δυνατώτερος και ὁ μεγαλύτερος στὴν ἡλικία ἀπ' τοὺς τρεῖς. Ἐκεῖνος πού θὰ περίμενε κανεὶς πὼς θὰ μποροῦσε νὰ υποφέρῃ περισσότερο, ὑπέκυψε στὴ φοβερὴ δοκιμασία. Δὲν ἔκαμε τίποτα περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους: δυὸ, ἀπλῶς ἐπλήρωσε πειὸ ἀκριβὰ. Ἐδωσε φαῖ, ποτὸ, ροῦχα στὸν τραυματισμένο, ἔμεινε ἐκεῖ πάνω νὰ χτίσῃ ἕνα προφυλακτικὸ τοῖχο, ἐνῶ ἦξερε πὼς πλησίαζε μιὰ θύελλα, και ἦξερε μάλιστα σὰν τί εἶναι μιὰ θύελλα στις Ἄλπεις. Εἶκοσι χρονῶν. Ἄν κατέβαινε θὰ σωζόταν. Μιὰ δολοκλήρη ζωὴ μπροστὰ, ἀλλὰ τί σημαίνουν χρόνια ζωῆς σὰν δὲν ζοῦμε ἀξία τὴν τωρινὴ ὥρα...

«Δὲν εἶχε τύχη,» μοῦπε ὁ Φιορόλι, ἕνα μῆνα ἀργότερα «Ὅλοι ξέραμε πὼς καμμιά ἀπολύτως ἐλπίδα δὲν ὑπῆρχε γιὰ τὸν Γάλλο. Βλέπετε, εἶχε σπάσει τὴ σπονδυλικὴ του στήλη, ἀλλὰ ὁ Ἰωσήφ ἐπέμενε νὰ κάνουμε ὁτιδήποτε μπορούσαμε πρὶν νὰ φύγουμε. Μὰ; εἶπαν ἀργότερα ὅτι ὁ Γάλλος πέθανε τὴν ἴδια ὥρα μὲ τὸν Ἰωσήφ. Περίεργο, δὲν ἦταν;»

Καθὼς οἱ Φιορόλι μοῦ διηγόντουσαν τί ὑπέφεραν ἐκεῖνο τὸ τρομερὸ βράδυ, μιλώντας τόσο ἀπλὰ και τόσο ζωντανὰ, πραγματικὰ ὑπέφερα κι' ἐγὼ μαζί τους. Στὸ ἐξῆς ἡ λάμψις τῶν Ἀλπεων στὸ Petit Drue θὰ εἶναι φωτεινότερη, πειὸ δοξασιμένη, ἐξ αἰτίας τοῦ Ἰωσήφ Παγιάρ.

«Μεῖζονα τοιαύτης ἀγάπης οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ». Σκέψου μιὰ ψυχὴ πού βρίσκει τὸν Δημιουργὸ τῆς μὲ αὐτὸ το πνεῦμα!

Μετὰφρασις ΑΓΓΕΛΟΥ ΜΕΣΑΡΗ

ΤΑ ΞΕΙΔΙΑ

ΠΑΡΙΣΙ

Η ΨΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
(ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΝ)

Ἐπὶ ἤρξαν πίνακες καλλιτεχνῶν, πού μπορεί ὡς σύνολον νὰ μὴν εἶχαν κάμμιὰ σπουδαίότητα, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀξίαν μιᾶς γραμμῆς ἢ ἑνὸς χρώματος ἢ μιᾶς σκιάς, πού προσέθεσε στὸ σύνολον ὁ Δημιουργός των, ἔγιναν μεγάλοι.

Ἔτσι καὶ τὸ Παρίσι, ὡς πόλις ὄχι μόνον τέχνης ἀλλὰ καὶ ζωῆς, θάχανε πολὺ ἀπὸ τὴν ἀξίαν τοῦ πολιτισμοῦ του, ἂν δὲν εἶχεν ὑψώσει εἰς αἰωνίαν λατρείαν ἐκεῖνο πού ὁ Χριστὸς ἔστησε ἀνάμεσά μας ὡς τύπον καὶ υπογραμμῶν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν: τὸ παιδί.

Ἴσως εἶναι τὸ μόνον πρᾶγμα πού δὲν παρεσύρθη μέσα στὴν ἐπιτάχυσιν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ζωῆς του, μέσα εἰς τὸν ἠλεκτρικὸν πυρετὸν, πού ἔχει καταλάβει τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν του. Καὶ πολὺ δίκαια ἔχουν εἰπεῖ γιὰ τὴν πόλιν αὐτὴν, πῶς, ἂν δὲν ἔχη ἐπαρκῆ ἥλιο γιὰ νὰ ζεστάνῃ καὶ νὰ φωτίσῃ τὸν ἑαυτὸ τῆς, ἔχει ὅμως τὸ χαμόγελο τῶν ἀπειρῶν παιδιῶν τῆς, πού εἶναι γι' αὐτὴν ζέστη καὶ φῶς... Τὸ εἶδα τὸ Παρίσι μέσα στὴν ἀριστουργηματικὴ τῶν μνημείων του, μέσα εἰς τὴν ἀγάπην τῶν ἠρώων του, μέσα εἰς τὴν πίστιν τοῦ παρελθόντος του. Τὸ εἶδα καὶ στὸν σύγχρονον παλμὸν του, πού, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν εὐγένεια καὶ τὴν λεπτότητά του, παρελθοντολογικὰ καὶ αὐτὰ κομποτεχνήματα τῆς σημερινῆς ζωῆς του, δὲν με συνεκίνησε πούθενά. Μὰ, ἀπάνω ἀπὸ κάθε ἄλλην ἀξίαν ἢ ἀπαξίαν του, τὸ Παρίσι τὸ χάρηκα — ὡς σύγχρονον παλμὸν, ὡς σύγχρονον ζωντανὸν θέαμα, ὡς σύγχρονον ἔμφυχον ὀπτικὴν ἀπόλαυσιν πολιτισμοῦ — σὲ τρία του κυρίως πράγματα: ὅταν, περπατώντας ἐκεῖ στοὺς διάφορους συνοικιακοὺς δρόμους του, τὸ ἀντίκρουσα νὰ πουλᾷ σὲ στίβες, μαζί με τὰ μαρουλάκια του καὶ τὰ πατζάρια του, γελαστὰ φθινοπωρινὰ χρυσάνθεμα καὶ τριαντάφυλλα, δίπλα — δίπλα ἢ στὸ ἴδιο μ' ἐκεῖνα καρότσι, σὰν εἶδη πρώτης ἀνάγκης καὶ αὐτά. Καὶ, μέσα στοὺς κήπους του καὶ στὰ δάση του, εἰς μίαν αἰωνίαν μαζί

τους συμπιλώσιν, αὐτὰ πού τόσον πολὺ συγγενεύουν με τὰ λουλούδια, πού ἀνέφερα: Τὰ πουλάκια καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ του. Αὐτὰ τὰ τρία — παιδιὰ, λουλούδια καὶ πουλάκια — εἶναι ὅ,τι ἔχει προσθέσει ὡς ἰδιαίτερο χάρισμα ὁ καλλιτέχνης μέσα σὲ κείνο τὸ ἀρχοντικὸ καὶ ἀπέραντο τοπεῖον. Πού θὰ πάτε καὶ δὲν θὰ συναντήσετε τὰ χαριτωμένα χαμόγελα, τὰ ἀθῶα βλέμματα, τὰ ἀνύποπτα ζωντανὰ κουκλάκια! Δὲν ὑπάρχει βέβαια τόπος μέσα στὸ Παρίσι καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ Παρίσι πού νὰ μὴν ἔχη χρωματισθῆ με τὸ χτυπητό του πράσινο. Μὰ δὲν ὑπάρχει καὶ πράσινο μέσα καὶ γύρω ἀπὸ τὸ Παρίσι πού νὰ μὴν ἔχη τιμηθῆ ἀπὸ τὸν γνησιώτερον του αὐθέντην: Τὸ παιδί.

Τί χαρὰ! Τί χαμόγελο! Τί φῶς!

Οἱ μικροσκοπικὲς κινούμενες κουκλίτσες με τίς γαλάζιες κορδελίτσες στὸ κατάλευκο καπελάκι τους καὶ τὰ ροζ τριανταφυλλάκια γύρω γύρω στὴ μεταξωτὴ ζώνη, καὶ τὸν χρυσὸ σταυρὸ στὸν χιονᾶτο λαιμό... Τὰ μικρὰ κεφαλάρια με τὰ ξανθὰ μαλλιά καὶ τὰ γαλανὰ μάτια, με τίς κόκκινες μπερτοῦλες καὶ τίς καττόρινες γκετοῦλες τους... Μαζί με τὰ μικρὰ κροτοσάκια με τὰ ψεύτικα λουλούδια, τὸ τοπάκι τὸ κεντημένο με τὴν μάρκα τὴν χρυσοῦ, τὸ ξύλινο ἀλογάκι με τίς πράσινες κουβερτοῦλες του, ἢ κουκλά πού τῆς λείπει τὸ ἕνα δαχτυλάκι καὶ ἔχει γίνει γι' αὐτὸ πειδὸ συμπαθητικὴ... Καὶ μαζί με ὅλα ὁ ἀγαπημένος ὁ Ρώκ, τὸ σκυλάκι τὸ τρελλό, πού τρέχει καὶ χορεύει καὶ πηδᾷ, μὴ ξεύροντας πῶς νὰ ἐκδηλώσῃ ὅλη τὴν εὐτυχία του γιὰ τοὺς καλοὺς του φίλους... Νάτος καὶ ὁ μικροσκοπικὸς ἀπόγονος τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος! Κρατεῖ τὸ μολυβένιο του κανονάκι καὶ προσπαθεῖ ν' ἀναποδογυρίσῃ τὸ καπέλο τῆς παρ' ὀλίγον ὑποψηφίας Ἰωσηφίνας.

— Aloo... Aloo.

Μὰ τὸ κανονάκι δὲν ὑπακούει. Κ' ἔτσι ὅ,τι δὲν κάμνει αὐτό, τὸ κατορθώνει ὁ ἴδιος, κατὰ τοῦτο μεγαλοφύεστερος τοῦ μεγάλου προ-

γόνου του: Πετᾷεὶ ὀλόκληρο τὸ κανόνι στὸ κεφαλάκι τῆς Ἰωσηφίνας καὶ συγχρόνως βγάζει ἕνα τρομερὸ «μπούμ!» ὁ ἴδιος, μετ' ὅτ' ὀνόμασε του.

Δὲν εἶναι χαρὰ, δὲν εἶναι ὁμορφιά πού νὰ μπορῆ νὰ συγκριθῆ μπροστὰ στὴν ψυχὴ τῶν παιδιῶν.

Πού θὰ πάτε καὶ δὲν θὰ τὸ βρῆτε τὸ μικροσκοπικὸ μεγαλεῖο τους; Στὸ δάσος τῆς Βουλώνης, κάτω ἐκεῖ στὴν ὄχθη τῶν λιμνῶν, νὰ δροσίξουν τὸ κεφαλάκι τους μέσα στὸ κρῦο νερό, στὸν λόφο τῆς Μονμάρτης νὰ ξεκουράξουν τὸ σωματάκι τους, ὕστερα ἀπὸ γενναῖο σκαρφάλωμα σι' ἀμέτρητά του σκαλιά, ἀπάνω σὲ κάποιο ἀπὸ τὰ ἀναπαυτικώτατα καθίσματα πού βρίσκονται ἀπάνω, στὴν διάθεσιν τοῦ καθενός, ἢ πάλι κρυμμένα μέσα στὰ πυκνὰ φυλλώματα τοῦ κήπου τοῦ Τροκαντερό, ἢ στὸν κήπο τῶν Tuilleries ἢ στὸ ταπέτο τῶν ξηρῶν φύλλων πούχουν στιδαχθῆ πίσω ἀπὸ τὴν Fontaine de Carpeaux. Πού θέλετε καὶ δὲν θὰ τὰ βρῆτε;

Μὰ ὁ κήπος — δάσος, πού τὰ χαίρεται καὶ στολίζεται ἀπὸ αὐτά, εἶναι ὁ ὀνομαστὸς κήπος τοῦ Λουξεμβούργου. Τὸ παιδί ἐκεῖ μέσα εἶναι τοποθετημένο στὸ πειδὸ ὁμορφο ζωγραφικὸ πλαίσιο. Ἦταν ἕνα συννεφιασμένο ἀπόγευμα ὅταν εἶχα πάει νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ. Βροχή, συννεφιά, κρῦο. Δακρυσμένα τὰ λουλούδια μετὰ μωσκεμένα φύλλα, βρεγμένα τὰ ξύλινα παγκάκια καὶ οἱ μισοφαγωμένες σιδερένιες κάρκες, πού εἶναι ξεχασμένες ἐκεῖ ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ ρωμαντισμοῦ. Ἐν τούτοις, παρ' ὅλο τὸ κρῦο, παρ' ὅλη τὴν βροχὴ πού διαδέχεται τὸ δειλὸ φανέρωμα τοῦ ἡλίου, ἢ ψυχὴ τοῦ τοπεῖου — τὸ παιδί — δὲν εἶχε φύγει.

Σ' ἕνα τρελλὸ πανηγύρι ἦταν ἐκεῖ συναγμένο γύρω ἀπὸ τὴν λίμνη καὶ ἔπαιζε ἀφοδα μετ' ὁ νερό, προσπαθώντας νὰ βρῆ τὴν κατεύθυνσιν τῶν μικρῶν κυμάτων, πού δημιουργεῖ τὸ ἀδιάκοπο πέσιμο τοῦ νεροῦ ἀπὸ τὸν κεντρικὸ πίδακα, γιὰ νὰ κανονίσῃ ἔτσι τὸν δρόμο πού θὰ πάρῃ καὶ τὸ μικρὸ παραβάκι του, γιὰ ν' ἀρμενίσῃ, πέρνοντας μαζί του, σ' ἕνα τρελλὸ ταξεῖδι, καὶ ὅλα τὰ παιδιάτικα ὄνειρα τῆς χαρῶν καὶ ἀνύποπτῆς ἡλικίας του...

Καὶ μέσα στὸ χαρωπὸ ἐκεῖνο παιδολόγι, μαζί συντροφευμένα, ἀφοδα, τρελλὰ σὰν τὴν ζωντανὴ ψυχὴ τοῦ κήπου τοῦ Λουξεμβούργου, κοπάδι, τὰ γλυκομίλητα πουλάκια πού εἶχαν μαζεῦτῃ σὲ μιὰ ἑορταστικὴ συναυλία ρωμαντικοῦ μεγαλείου. Καὶ τὰ μικρὰ παιδάκια, μοιράζοντας τὸ κομματάκι τοῦ ψωμοῦ των, ἔπερναν

μικρὰ ψύχουλα καὶ τὰ κρατοῦσαν ἀνοιχτὰ καὶ ἐρχόντουσαν τὰ πουλάκια καὶ τὰ περναν ἀπὸ τὰ χεράκια τους...

Ἦταν τόση ἡ ἐκπληξίς μου, καθὼς καὶ ὄλης τῆς συντροφιάς, ἀπὸ τὸ ὑπέροχο αὐτὸ θέαμα, πού μόνον σὲ εἰκόνας εἰδυλλιακῶν ζωγράφων εἶχα συναντήσῃ, ὥστε δὲν ἐκρατήθηκα καὶ ἐκτύπησα ἀπὸ θαυμασμὸ τὰ χεῖρια. Ἀλλοίμονον! Βέδηλος διαδάτης ἐγὼ τοῦ ὠραίου ἐκείνου κήπου, μετέδωσα τὸν τρόπο μετ' ὁ χτύπημά μου στὰ πουλιά, πού ὅλα μαζί, κοπάδι, πετάχτηκαν με θόρυβο νὰ φύγουν, γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν ὑποπτὴν αὐτὴν ἐκδηλώσιν τοῦ θαυμασμοῦ ἐνὸς βαρδάρου ξένου...

Γ. ΚΕΚ.

ΗΒΗΣ ΚΟΥΓΙΑ
(ΝΕΛΙΣΣΑΝΘΗΣ)

Ο ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

Παιδι ἄμναλο, τὰ πέταξα ἀσυλλόγιστα τὰ δῶρα σου, ζωὴ, ὅσα μοῦδες δώσει καὶ ἀντάλλαγμα μονάχα πῆρα κίβδηλο καὶ ἀχρηστο νόμισμα τῆ γνώσῃ

Στὸ δρόμο πάω φτωχὸς προσκυνητῆς με ἄδεια τώρα καρδιά, μ' ἄδεια τὰ χεῖρια Δικό μου τὸν κρατοῦσα καὶ τὸν ἔδωσα τὸν οὐρανὸ μ' ὅλα τ' ἀστέρια.

Κι' ἀδιάβαστο βιβλίον πάντα τὸν ἄφηνα τίς νύχτες πάνω, ἀπ' τὸ προσκέφαλό μου Πούλιες χρυσὲς πέφταν ἀπ' τίς σελίδες του καὶ ἄγγελοι μέσα στ' ὄνειρό μου

Μ' ἄλλοι οὐρανοὶ ἀπ' τὰ πέρατα μοῦ γνέφανε πού φύλαγες, ζωὴ, μόνον γιὰ μένα μ' ὅλα ὅσα τάχα — πίστευα πῶς — μοῦ ἔταξες τ' ἄγνωστα θαύματα κρυμμένα

Κι' ἕνα πρὸς ἕνα ὅ,τι στ' ἀλήθεια ἐκράταγα μὴ ξέροντας, ζωὴ, νὰ τὸ ἐκτιμῶω γιατί τὸ νόμιζα μικρὸ καὶ ἀσήμαντο στὰ γύρσια ὅλα πάλι πίσω

Τώρα σὲ ποιὸ οὐρανὸ τὰ ξανακλείδωσες; ποιά στράτα μαγεμένη θὰ με βγάλῃ Πρὸς τὸν ἀπολεσθέντα μου παραδεισο ν' ἀρθῶ νὰ στὰ ζητήσω πάλι;

«Προφητείες»

ΜΕΡΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΛΑΥΡΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΑΒΒΑ

Του κ. ΒΑΣ. ΒΕΛΛΑ, Υφηγητού του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἀπ' ὅλα τὰ μοναστήρια τῆς Παλαιστίνης κανένα δὲν ἔχει τόση μεγάλη φήμη, ὅση τὸ μεγάλο μοναστήρι τοῦ Ἁγ. Σάββα, γιατί ἔχει πίσω του μιὰ μακρὰ ἐνδοξη ἱστορία, γιατί καὶ σήμερα ἀκόμη οἱ μοναχοὶ του διακρίνονται γιὰ τὸν αὐστηρὸ ἀσκητικὸ τους βίον. Βρίσκεται στὲς ἀπότομες πλευρὲς τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, πρὸς τὴν νοτιοανατολικὴ κατεύθυνσι ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ χειμάρρος αὐτὸς ἀρχίζει ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ φθάνει ἕως τῆς Νεκρᾶς Θάλασσης, μὰ ὅσο προχωρεῖ, τόσο καὶ ἡ πλευρὲς του γίνονται ὑψηλότερες καὶ ἀπόκρημνες. Τὸ μοναστήρι ἀπέχει 15 χιλιόμετρα ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, ἀλλὰ χρειάζεται κανένας τρεῖς δλόκληρες ὥρες, γιατί ὁ δρόμος εἶναι πολὺ ἐλεεινός. Μόνο μιὰ ἡμιονικὴ ὁδὸς ὑπάρχει κι' ἓνα μέσο συγκοινωνίας, ὁ ὑπομονητικὸς ὄνος.

Ἐνα μεσημέρι τοῦ Ὀκτωβρίου, μὲ τὴν ἴδια συντροφιά πού ἔκαμα τὴν ἐκδρομὴν στὴ Νεκρὰ Θάλασσα, στὴν ὁποία ἔχει τώρα προστεθῆ κι' ἓνας χονδρὸς διάκος, ἀποφασίσαμε νὰ πάμε γιὰ τὸ ξακουστὸ μοναστήρι. Ἀνεδήκαμε ἐπάνω στὰ ζῶα καὶ τραβοῦμε σιγά-σιγά τὸ δρόμο. Βγαίνομε ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ Δαυὶδ καὶ τραβοῦμε σὲ λίγο μέσα ἀπὸ τὴν περίφημη φάραγα τῆς Γεέννης. Ἀριστερὰ μας ἔχομε τὴν Σιών καὶ δεξιὰ μας τὸν «ἀγρὸν τοῦ Κεραμέως» καὶ τὸν λόφο «τοῦ ἀνόμου συνεδρίου», ὅπου ἦτο τὸ σπιτί τοῦ Καϊάφα, εἰς τὸ ὁποῖο ἔγινε τὸ συνέδριο γιὰ τὴν σταύρωσι τοῦ Χριστοῦ μας. Σὲ λίγο, στὸ τέλος τῆς φάραγος αὐτῆς προβάλλει δλόλευκο τὸ ἑλληνικὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγ. Ὀνουφρίου, γυρίζομε τὴν γωνία καὶ μπαίνομε στὸν χειμάρρο τῶν Κέδρων μὲ κατεύθυνσι πρὸς νότον. Ἀριστερὰ ἔχομε τώρα τὸ δροσ τῶν Ἑλαιῶν. Σὲ λίγο ἀποχαιρετοῦμε τὰ τελευταία σπιτία ἐνὸς χωριοῦ, πού εἶναι κτισμένον ἐπάνω στὸ βουνό, καὶ ὑστερὰ μπαίνομε σὲ μιὰ ἀτέλειωτη ἐρημιὰ. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ ἔχομε τὲς πλευρὲς τοῦ χειμάρρου, μπροστὰ μας ξετυλίγε-

ται σὰ φεῖδι ὁ δρόμος διὰ τοῦ χειμάρρου καὶ πίσω μας δὲν βλέπομε τίποτε παρὰ τὸ δρόμο πού περάσαμε. Θεέ μου τί ἐρημιὰ! Καμμιά δλάστησι γύρω μας, καμμιά φυτικὴ ζωὴ, κανένα χωριὸ στὸ δρόμο μας, κανένα πουλι γιὰ παρήγορος σύντροφος, ὅλα εἶναι ἐρημα καὶ μόνον ὁ κρότος τῶν ποδιῶν τῶν ζῶων ἐπάνω στὲς ἀφθονες πέτρες τοῦ χειμάρρου ἦτο ὁ μόνος σύντροφός μας. Δὲν ξεύρω πὼς σ' αὐτὸ τὸ θλιβερὸ περιβάλλον ἡ συντροφιά μας ἦτο εὐθυμῆ. Ὁ χονδρὸς διάκος, πού μὲ τὸ θάρος του ἐφαίνετο πὼς ἐπίεζε τρομερὰ τὸ δύστυχο ζῶον, ἀπετέλει τὸν στόχο ὄλων μας, πού προσπαθοῦσαμε καὶ τι νὰ ποῦμε γιὰ νὰ διακόψομε τὴν μονοτονία. Μὰ σὲ λίγο αὐτὴ ἡ εὐθυμία ἔπαυσε. Τὸ βάδισμα μὲ τὰ ζῶα μᾶς ἐφαίνετο τώρα κουραστικόν, ὁ ἥλιος ἀνυπόφορος, ὁ δρόμος ἀτέλειωτος καὶ τὸ χειρότερον ὅτι τώρα ἀρχίσαμε ν' ἀνεβαίνομε καὶ νὰ κατεβαίνομε λόφους καὶ δουναλάκια, πρᾶγμα πού ἀπαιτοῦσε πολὺ προσοχή, γιατί ὁ δρόμος μας ἦτο πολὺ στενὸς καὶ κάτῳ ἐδλέπαμε τὸν χειμάρρο σὺν μιᾷ τρομακτικῇ ἄβυσσο. Ἐνα στραβοπάτημα, ἓνα γλύστρημα τοῦ ζῶου καὶ θὰ ἐγινόμεθα χίλια κομμάτια. Κρατούμεθα σφικτὰ ἐπάνω στὰ ζῶα καὶ ὄλοι μας ὄρκειζόμεθα μέσα μας πὼς δὲν θὰ ξαναπεράσωμε ἀπ' αὐτὸ τὸ δρόμο. Κυττάμε συχνὰ μὰ πολὺ συχνὰ τὸ ὄρολόγι γιὰ νὰ ἴδοῦμε πότε θὰ τελειώσῃ τὸ μαρτύριο. Περπατοῦμε, περπατοῦμε καὶ στὸ δρόμο μας συναντοῦμε τώρα κάπου κάπου σκηνίτες Ἀραβες. Εἶναι τὰ παιδιὰ τῆς ἐρήμου. Ὁ νοὺς μας δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ πὼς μποροῦν νὰ ζήσουν ἄνθρωποι σ' αὐτὸ τὸ ἐρημο μέρος. Πλησιάζουν τώρα οἱ τρεῖς ὥρες τοῦ δρόμου καὶ παρηγορούμεθα, καὶ πράγματι σὲ λίγο βλέπομε ἓνα προσκυνητᾶρι μὲ ἓνα σταυρὸ καὶ μὲ μιὰ εἰκόνα, σημεῖον πὼς πλησιάζομε. Ὅλοι ἀπεκτήσαμε τὴν εὐθυμία ἀλλὰ καὶ τὸ θάρρος. Νὰ καὶ προβάλλει ἀπὸ μακρὰ τὸ περίφημον μοναστήρι σὺν ἓνα μικρὸ χωριό, στὸ

μέσο τοῦ ὁποίου ὑψώνεται ἐπιβλητικὰ ἓνας ὄρατος τρολλὸς μὲ ἓναν πέτρινον σταυρὸ. Ἐδῶ σ' αὐτὴν τὴν ἐρημιὰ, σ' αὐτὴν τὴν ἀπόκεντρον γωνία τῆς γῆς, πού μὲ χίλιους κοπούς μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν βρῇ, ἐξήγησε ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Μοναστηριοῦ καὶ μαζί μὲ αὐτὸν ὑστερὰ χιλιάδες μοναχοὶ νὰ βροῦν τὴν ἀπολύτρωσίν τους, νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἔνωσι μὲ τὸ Θεό.

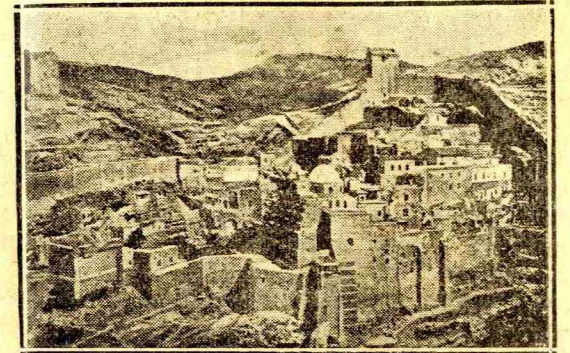
Τὸ μοναστήρι αὐτὸ ἰδρύθηκε κατὰ τὸν 6ον αἰῶνα μ. χ. ἀπὸ τὸν Ἁγιο Σάββα καὶ ὑπῆρξε γιὰ μακροὺς χρόνους κέντρον παιδείας. Μεγάλοι καὶ ὀνομαστοὶ συγγραφεῖς ἐζήσαν ἐδῶ, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνεται ἡ μεγάλη μορφή τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ. Ὑπέστη μεγάλας καταστροφὰς ἀλλὰ καὶ πάλι ἐστάθηκε στὰ πόδια του. Σήμερα ἔχει περὶ τοὺς 25 μοναχοὺς.

Πλησιάζομε τώρα πρὸς τὸ μοναστήρι. Σ' ἓνα δωμάτιο πού εἶναι κτισμένον σὲ κατάλληλον μέρος, βρίσκεται ὄλη τὴν ἡμέρα ἓνας μοναχός, πού κυττάζει τὸ δρόμον κι' εἰδοποιεῖ μὲ τὸ σήμαντρο διὰ συνθηματικὸν τρόπον ποῖος ἐρχεται. Μπαίνομε τώρα στὸ μοναστήρι, ψυχὴ καμμιά δὲν παρουσιάζεται, ἓνας μόνον μοναχός μᾶς πλησιάζει καὶ μᾶς ἐξηγεῖ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ κοιμοῦνται γιατί εἶναι 5 μ. μ. Σιγὰ σιγὰ προχωροῦμε μπαίνομε στὴν ἐκκλησιὰ, ρίπτομε μιὰ ματιὰ σὲ διάφορα ἀξιοθέατα μέρη τοῦ μοναστηριοῦ καὶ βγαίνομε στὴν ταράτσα. Τί θέαμα! Ἀπὸ τὸ ὕψος αὐτὸ βλέπομε μὲ τρόπον κάτῳ τὴν κοίτην τοῦ χειμάρρου, ἀλώπεκες καὶ βαινεὲς φέρουν γύρω ἐκεῖ κάτω καὶ σκαλεύουν τὲς πέτρες σὺν νὰ ζητοῦν καὶ τι. Ὁ καλὸς μοναχός, πού μᾶς ὑποδέχθηκε, μᾶς ἐξηγεῖ ὅτι τέτοια ὦρα ἔχουν πάντοτε τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν τῶν ζῶων πού τρώγουν ὅτι οἱ μοναχοὶ τοὺς ρίξουν ἀπὸ ἐπάνω. Ἡ ἀπέναντι πλευρὰ τοῦ χειμάρρου εἶνε κατατρυπημένη ἀπὸ σπηλιές, πού ἔμειναν ὡς τρανὸ σημάδι τοῦ μοναχικοῦ βίου, πού ἤκαζε ἄλλοτε ἐδῶ. Κατὰ συμβουλήν τοῦ μοναχοῦ πάμε νὰ κοιμηθοῦμε, γιατί στὰς 11 τὴν νύκτα θὰ σημάνουν οἱ καμπάνες. Σὲ ἓνα δλοκάθαρον δωμάτιον μᾶς ὀδηγεῖ, μὰ μὲ τίς ἐντυπώσεις πού εἶχαμε, δὲν μπορέσαμε νὰ κοιμηθοῦμε. Ὅλα ἤσυχια, ὄλοι κοιμοῦνται, τίποτε δὲν ἀκούεται. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν νεκρικὴν σιγὴν ἀρχίζουν μιὰ ὦρα πρὸ τοῦ μεσονυκτίου νὰ χτυποῦν οἱ καμπάνες.

Βογγούσε τώρα ἀπὸ τὸν ἀντίλαλον σὲ μεγάλη ἔκτασι ὁ χειμάρρος. Αὐτὸ τὸ κτύπημα τῆς καμπάνης εἶχε καὶ τι τὸ ἐξαιρετικόν, δὲν εἶχε σκοπὸ νὰ συναθροίσῃ τοὺς πιστοὺς στὴν ἐκκλησιὰ, ἀλλ' ἦτο καὶ αὐτὸ ἓνα μελωδικὸ ψάλσιμον, ἓνας ὕμνος πρὸς τὸ Θεό, μιὰ διατράνωσις ὅτι καὶ ἡ

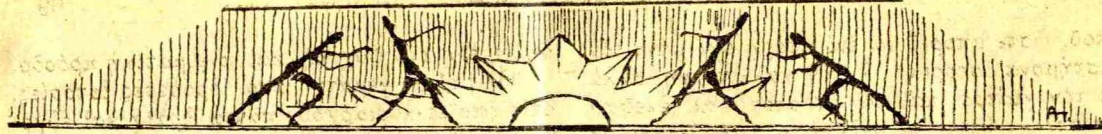
ἐρημος...προσεύχεται. Κατεβαίνομε στὴν Ἐκκλησιὰ. Μέσα στὴν κατάμαυρον βᾶσα οἱ μοναχοὶ, μὲ τὸ κατάμαυρον ἐπανακαλύμμαχον στὸ κεφάλιν ἄρχισαν νὰ προσέρχωνται. Κάτω ἀπὸ τὸ θαμπὸ φῶς τοῦ κανδηλιοῦ, τὸ πρόσωπό τους μὲ τὴν κάτασπρη γενειάδα, πού ἀπετέλει μιὰ ἀντίθεσιν πρὸς τὰ κατάμαυρα βᾶσα, εἶχε πάρει ἓνα ἰδιαίτερον χρωματισμό. Ἡ λειτουργία εἶχεν ἀρχίσει κ' ἐγὼ κυττάζω μὲ περιέργεια αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, πού περνοῦν χρόνια δλόκληρα ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ.

Τὸ ψάλσιμό τους ἐξωτερικεῖ ὄλη τὴν θερμὴν τῆς ψυχῆς των καὶ ὄλη τὴν ζέσην τῆς πίστεως.

Τὸ Μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Σάββα.

Περνοῦν ὥρες δλόκληρες γιὰ νὰ τελειώσῃ ἡ λειτουργία καὶ ὅμως μοῦ φαίνονται ὡς μιὰ στιγμὴ. Εἰς τὰς 5 τὸ πρωτὸ τελειώνει ἡ ἐκκλησιὰ καὶ ὄλοι μὲ τάξιν τραβοῦν στὴν ταράτσα, γιὰ νὰ πιουν ἓνα καφέ. Ἐκεῖ γνωρίζομεθα. Ὅλοι μὲ προθυμία μᾶς ἐξηγοῦν τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς των, μᾶς δίδουν πληροφορίας διὰ τὴν μονὴν καὶ ὄλοι αἰσθάνονται τὸν ἑαυτὸν τους εὐτυχεῖ. Στὰ πρόσωπά των εἶναι πιστὰ ζωγραφισμένη ἡ ἡσυχία τῆς ψυχῆς των. Ἡ ἐρημιὰ δὲν τοὺς πειράζει, ὁ κόσμος δὲν τοὺς μαγεύει, ἡ θρησκευτικὴ τελειοποίησις εἶναι ὁ σκοπὸς των. Μᾶς περιγράφουν μὲ ἐξαιρετικὴν εὐχαρίστησιν τὴν ζωὴν τους. Περνοῦν βίον ἀσκητικόν. Τρῶνε μιὰ φορὰ τὸ 24ωρον, εἰς τὰς 10 τὸ πρωτὸ, εἰς τὰς 5 μ. μ. κοιμοῦνται εἰς τὰς 11 τῆς νυκτὸς ἀρχίζει ἡ λειτουργία καὶ αἱ ἄλλαι ὥραι δαπανῶνται εἰς ἐργασίαν καὶ προσευχὴν. Τὸ μοναστήρι τους τὸ διατηροῦν σὲ μεγάλην καθαριότητα καὶ τάξιν. Σφίζεται ὁ τάφος τοῦ Ἁγ. Σάββα ἀλλὰ τὸ σῶμα του εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἐνετιαν, ἐπίσης σφίζεται καὶ ὁ τάφος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ἡ πλουσία ἀπὸ χειρόγραφα βιβλιοθήκη ἔχει μὲ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

ΛΙΓΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΙΓΥΠΤΟ

Ένας από τους κύκλους της Φιλολογικής Συνομοσπονδίας μας είχε σκοπό την μελέτη της ιστορίας των πολιτισμών. Σύμφωνα με τον κανονισμό των συγκεντρώσεων αυτών, τα μέλη έμελε-ούσαν ένα θέμα ορισμένο εκ των προτέρων και στη συζήτηση ύστερ' από μία περιληπτική εισήγηση ενός, γινόταν συζήτηση και ανταλλαγή των συμπερασμάτων της μελέτης. Παρακάτω δημοσιεύουμε την εισήγηση που έγινε από τον κ. Γεώργ. Καλογερόπουλο για τον αρχαίο Αιγυπτιακό πολιτισμό.

Από τους χρόνους της κλασικής αρχαιότητας ή χώρα του Νείλου τράβηξε το ενδιαφέρον των ιστορικών. Πολλοί ταξίδεψαν σ' αυτήν· άλλοι για να μαζέψουν στοιχεία για τα ιστορικά τους συγγράμματα και άλλοι για να την γνωρίσουν. Οι πληροφορίες όμως που άφησαν δεν μπορούν να είναι για την Ιστορία ουσιαστικός οδηγός στην έρευνά της, γιατί αυτοί ούτε την Αιγυπτιακή γλώσσα ήξεραν, ούτε τα ήθη του λαού, την έρευνά των δε την έβάσαν μόνο στις οδηγίες των άμαθων διερμηνέων και στις πληροφορίες των ξενοφόβων ιερέων, που, φυσικώτατα, άπειχαν πολύ άπ' την ουσία της ζωής και την πραγματική κατάσταση

ταφερθή εις Ίεροσόλυμα. Με πολλή προθυμία οι μοναχοί μας οδηγούν εις όλα τα μέρη και μας δείχνουν, τι αξιοπαρατήρητο έχουν, ει-κόνες αρχαίες, κειμήλια πολύτιμα κλπ. Ημείς για να τους ευχαριστήσωμε τους προτεινόμε να τους φωτογραφήσωμε. Η μεγαλύτερη αδυναμία όλων των μοναχών είναι ή φωτογραφία. Μπροστά σέ ένα φωτογραφικό φακό με έξαιρετική ευχαρίστησι παρατάσσονται οι Άδελφοί. Ποιός ξέρει τι να φαντάζονται. — Περνούν ευχάριστα οι ώρες, άλλ' εμμεθα υποχρεωμένοι να τραβήξωμε πάλι τὸ μαρτυρικό δρόμο πρὸς τὰ Ίεροσόλυμα. Με μύριες εὐχές, με χιλιάδες καλοὺς λόγους ὅλοι οἱ Μοναχοὶ μᾶς συνοδεύουν ἕως τὴν ἐξώθυρα τοῦ μοναστηριοῦ. Ἡμεῖς ἔχομε ὅλοι μᾶς στὴν καρδιά ἕνα αἰσθημα λύπης ποὺ θ' ἀφίσωμε ἐκεῖ τοὺς θαυμαστοὺς αὐτοὺς μοναχοὺς νὰ ζοῦν στὴν ἔρημο ἐκεῖ κάτω μακριὰ ἀπ' τὸν κόσμον καὶ τοὺς ἀνθρώπους, μὰ κι' αὐτοὶ

τοῦ Αἰγυπτιακοῦ λαοῦ.

Πραγματικὸ φῶς στὸ σκοτάδι ποὺ σκέπαζε τὴν μακρινὴ αὐτὴν ἐποχὴ, ἔρριξε ὁ Champolion (1790—1832), ποὺ κατώρθωσε ὕστερα ἀπὸ μακροχρόνιες μελέτες καὶ ἔρευνες νὰ ξεδιαλύνῃ τὸ μυστήριον τῶν ἱερογλυφικῶν καὶ νὰ τὰ διαβάσῃ.

Οἱ ἱστορικοὶ, ἔχοντας τώρα στὰ χέρια τους ὅλα τὰ ἀθθεντικὰ στοιχεῖα, ποὺ θὰ τοὺς ὠδηγοῦσαν στὴ μελέτη τοῦ παναρχαίου αὐτοῦ πολιτισμοῦ, ἄρχισαν νὰ ἔρευνουν μέσα στὰ εἐρηπια καὶ στοὺς παπύρους, ἀνακαλύπτοντας διαρκῶς νέα στοιχεῖα τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ζωῆς καὶ μπαίνοντας συνεχῶς πρὸς βάθειὰ στὸν πρῶτον αὐτὸν ἱστορικὸν πολιτισμὸν.

Κι' ἔτσι ὕστερ' ἀπ' τὴν τόσο μεγάλην ἀνάπτυξι τῆς Αἰγυπτιακοῦ, ὁ σύγχρονος ἐρευνητὴς, εἴτε ἱστορικὸς εἶναι, εἴτε καλλιτέχνης, εἴτε ἄπλὸς μελετητὴς, ἔχει ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ ταξιδέψῃ τόσες χιλιάδες χρόνια πίσω καὶ νὰ ζήσῃ ὅσο θέλει μέσα στὸ ἰδιόρρυθμον περιβάλλον τῆς πρὸς μακρινῆς ἀρχαιότητος.

Εἶναι τόσο πολυσύνθετη ἡ ζωὴ τοῦ λαοῦ

ἀναμφιβόλως θὰ αἰσθάνωνται λύπη γιὰ τὴν ἡμεῖς πάλι ξαναγυρίζομε στοὺς κόπους καὶ τὰ θάνατα τῆς ζωῆς. Καθὼς φεύγομε μὴ μόνον παράκλησι μᾶς ὑποβάλλουν, νὰ θυμώμεθα τὸ μοναστήριον. Πῶς κανεὶς νὰ τὸ λησμονήσῃ, πῶς νὰ μὴ θυμᾶται αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐστερήθησαν ὅλα γιὰ νὰ ἐπιδιώξουν κάτι τι; Αὐτὸ τὸ κάτι τι μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ θεωρήσῃ ὅπως θέλει, ἢ ὡς μάταιον ἢ ὡς θαυμάσιον, μὰ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ θαυμάσῃ τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν δύναμιν, ποὺ καταβάλλουν, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ σκοπὸν τους. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ διδακτικώτερον μάθημα καὶ τὸ θετικώτερον κέρδος, γιὰ τὴν ζωὴν, ποὺ ἀποκομίζει κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ μοναστηριοῦ.

Φεύγομε, φεύγομε καὶ πάντα γυρίζομε τὸ κεφάλιν μας γιὰ νὰ ἰδοῦμε ἄλλη μὴν ἑξῆς αὐτὸ τὸ ὄνομαστὸν μοναστήριον, ἕως ὅτου καὶ ἡ ὕψηλοτέρα κορυφὴ τοῦ ἐχάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια μας.

αὐτοῦ, ὥστε μπορεῖ νὰ ἐνδιαφέρῃ ὄχι μόνον τὸν ἐπιστήμονα ἱστορικὸν ἢ τὸν καλλιτέχνην, ἀλλὰ καὶ τὸν γιατρὸν καὶ τὸν φιλόσοφον· κι' ἐκείνον ποὺ ἁπλῶς θέλει νὰ μελετήσῃ, χωρὶς κανένα συγκεκριμένον σκοπὸν.

Ἐκεῖνο ποὺ κάνει τὴν Αἴγυπτον τόσο ἐνδιαφέρουσα, δὲν εἶναι μόνον ἡ ἀκμὴ τῆς Τέχνης καὶ μερικῶν Ἐπιστημῶν σ' αὐτὴν, οὔτε τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα μνημεῖα ποὺ μᾶς ἀφῆσε, ἀλλὰ κυρίως ἡ πνευματικὴ κατάστασις τοῦ λαοῦ τῆς, ποὺ, τόσες χιλιάδες χρόνια παλιότερος ἀπ' τοὺς πρὸς πολιτισμένους λαοὺς τῆς Εὐρώπης, μπόρεσε, χωρὶς καμμιά — ἢ μὲ ἐλαχίστην — ξένη ἐπίδρασιν, νὰ ἀναπτύξῃ ἕναν πολιτισμὸν, βασιμένον σὲ μὴν ἠθικώτερον ἀντίληψιν τῆς ζωῆς καὶ σὲ μὴν πνευματικώτερον ἀντιμετώπισιν τοῦ δράματός της.

Ἐκεῖνο ποὺ θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ πῇ πῶς εἶναι τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ Αἰγυπτιακοῦ πολιτισμοῦ, εἶναι μὴν «πνευματικότης», ποὺ κυριαρχεῖ σ' ὅλες τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, σ' ὁποιαδήποτε μορφήν μᾶς ἐμφανίζονται αὐτές, εἴτε ὡς θρησκευτικῆς πεποιθήσεις, εἴτε ὡς Ἐπιστήμη, εἴτε ὡς Τέχνη...

Παίρνοντας κανεὶς πρῶτα τὴν θρησκείαν τῶν Ἀρχαίων Αἰγυπτίων, μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν θεῶν καὶ τῶν συστημάτων, μέσα στὸ κυριολεκτικὸν πελάγωμα τῶν μυθολογιῶν καὶ τῶν..θεῶν ἀρμοδιότητων, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ διακρίνη μὴν ἑνὴν μορφήν ποὺ κυριαρχεῖ πάντα, τὴν μορφήν τοῦ Ἐνός, τοῦ Ἀπολύτου, τοῦ Ἀκατάλυτου Θεοῦ, τοῦ Ὑπερτάτου Ὄντος, τοῦ μόνου δημιουργοῦ, ὄχι μονάχα τοῦ Σύμπαντος, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἄλλων θεοτήτων, ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἐκπορεύσεις αὐτοῦ⁽¹⁾.

Μέσα στὸν φαινομενικὸν πολυθεϊσμὸν, ἢ πίστιν πρὸς τὸν Μόνον Δημιουργὸν καὶ ρυθμιστὴ τῆς ζωῆς, δείχνει μὴν πνευματικὴν κατάσταση, ποὺ, εἶν' ἀλήθεια, παραξενεύει κάπως ἐκείνους, ποὺ ἐσυνήθισαν νὰ θεωροῦν τὴν μακρινὴν ἀρχαιότητα ὡς βουτηγμένην σὲ μὴν πρωτόγονη πνευματικὴν κατάστασιν καὶ, μάλιστα προκειμένου γιὰ τοὺς Αἰγυπτίους, νὰ τοὺς θεωροῦν ὡς ὀπαδοὺς... γάτων καὶ σκύλλων!

Εἶν' ἀλήθεια πῶς οἱ Αἰγύπτιοι ἐχρησιμοποιοῦσαν στὴν λατρείαν τους παραστάσεις διαφόρων ζώων, δὲν ἦταν ὅμως αὐτὰ οἱ θεοὶ των, ἀλλ' ἁπλῶς σύμβολα τῶν θεῶν, ὅπως, π. χ., τὸ γεράκι ἦταν σύμβολον τοῦ θεοῦ Ὁρου κ. ἄ.

Στὴν Αἰγυπτιακὴν ὅμως μυθολογίαν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο βλέπει κανεὶς πρὸς τὸν ἐκ-

δηλωμένην τὴν ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν πρόδοον.

Ὅλη εἶναι γεμάτη ἀπὸ δρασεῖς ἱστορίες, στὶς ὁποῖες κυριαρχοῦν πάντα ὠραῖα καὶ εὐγενικὰ συναισθήματα ὅπως ὁ πόνος γιὰ τὴν δυστυχίαν τοῦ κόσμου, ἡ ἀγάπη γιὰ τοὺς καταπιεζομένους, ὁ πόθος γιὰ τὴν πρόδοον καὶ τὸν ἐκπολιτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὁ δραματισμὸς μᾶς ἐνώσεως ὄλων τῶν ἀνθρώπων, ὄχι κάτω ἀπ' τὸ σκῆπτρον κανενὸς βασιλεῦς, ἀλλὰ κάτω ἀπ' τὴν ἴδιαν Πίστιν. Κι' ἔτσι βλέπομε τὴν τόσο συγκινητικὴν καὶ τρυφερὴν μὴν ἱστορίαν τοῦ Ὁσίριδος, ποὺ γύρισε τὸν κόσμον ὅλον γιὰ νὰ δώσῃ τὴν εὐτυχίαν σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, προσφέροντάς τους τὸν ἀληθινὸν πολιτισμὸν καὶ προσπλῶντάς νὰ τοὺς πείσῃ ὄχι μὲ τὰ ὄπλα καὶ τὴν ἐπιβολήν, ἀλλὰ μὲ τὴν φιλίαν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν μουσικὴν.

Ἐλάχιστα εἶναι τὰ μέρη τῆς Μυθολογίας, στὰ ὁποῖα βλέπομε αἵματα καὶ καταστροφές. Μοναδικὴ εἶναι ἡ φοβερὴ σκηνὴ ποὺ μᾶς παρουσιάζεται μὲ τὴν σφαγὴν ὄλων τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν θεῶν Σεκέτ, ὕστερα ἀπὸ διαταγὴν τοῦ θυμωμένου ἀπ' τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν ἀνθρώπων θεοῦ Ρᾶ. Μὰ φαίνεται πῶς αὐτὴ ἡ ἱστορία εἶναι μᾶλλον κάτι ποὺ ἔμεινε ἀπ' τὴν ἀνάμνησιν κάποιας μεγάλης καταστροφῆς, ποὺ συντάραξε τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ποὺ τὴν ἀναφέρουν ὅλες οἱ μυθολογίες, παρὰ κάτι ποὺ μπορεῖ νὰ ρηχεται σ' ἀρμονίαν μὲ τὴν γαλήνιαν κι' ἤρεμην μορφήν, ποὺ παντοῦ μᾶς παρουσιάζουν ὅλοι οἱ Αἰγυπτιακοὶ θεοὶ.

Χωρὶς ἀμφιβολίαν, ὅμως, ἐκεῖνο ποὺ εἶναι πρὸς πολὺ ἀπὸ κάθε τι ἄλλο ἀξιοσημείωτον στὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτον, εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἀντιμετώπισε τὸ δράμα τοῦ θανάτου, κατορθώνοντας ὄχι νὰ τὸν περιφρονήσῃ ἁπλῶς, ἀλλὰ νὰ τὸν δεχθῇ ὡς μὴν ἀπολύτρωσιν ἀπ' τὴν προσωρινότητα τῆς γήϊνης ζωῆς, μέσα στὴν ἀϊωνιότητα.

Ἡ μεγάλη ἀκμὴ τῆς Τέχνης μᾶς δείχνει καλὰ πόσον μεγάλη καὶ πόσον δυνατὴ ἦταν ἡ πίστις αὐτῆ. Δὲν ἦταν θεωρητικὴ μόνον, ἀλλὰ περιελάμβανε ὀλόκληρον τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων κι' ὅλες τους τὴς φροντίδας.

Ἀκμάζει ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν τάφων καὶ ἡ γλυπτικὴ, γιὰ τὴν μὴν αὐτῆς τῆς δύο τέχνης θὰ μπορέσουν νὰ κάμουν καλὸ σπίτι στὸ νεκρὸν τους καὶ ὠραῖα ὁμοιώματά του, ὄχι γιὰ νὰ ζήσῃ αὐτὸς καλὰ ἢ νὰ ἔχῃ ἀνεσι ὀλικὴν ἢ ψυχὴν, μὰ γιὰ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἐπρεπε νὰ διατηρηται ὁ νεκρὸς — γι' αὐτὸ ἐταρτίχευαν τὰ πτώματα — καὶ νὰ ὑπάρχουν ἀγάλματά του.

(1) Ἰδε Duprèe: Παγκόσμιος Μυθολογία.

Γιὰ νὰ τὰ κατορθώσουν ἔλα αὐτά, προτιμοῦσαν νὰ στεροθῶνται ἄλλων ἐπιγείων ἀνέσεων, κι' ἔτσι βλέπουμε μιὰν ἀρκετὴ καυστέρη στὴν πρόοδο τῆς Τέχνης τῶν...ζωντανῶν.

Χαρακτηριστικὸ τῆς προσηλωσέως τῶν στήν μετὰ θάνατον ζωὴ ἦταν καὶ ἡ προσοχὴ τους στὴν κατασκευὴ τῶν ἀγαλμάτων τῶν νεκρῶν. Ἀποδίδοντας ὅσο μποροῦσαν πιὸ πιστὰ τὸ πρόσωπο, προσπαθοῦσαν νὰ τοῦ προσδίδουν μιὰν ἔκφρασι μονίμου ἠρεμίας καὶ γαλήνης. Δὲν τοῦ δίνουν τὴν στιγμιαία ἔκφρασι τοῦ μοντέλου, ἀλλὰ κυττάζουν νὰ κάμουν μιὰ σύνθεσι — ἄς ποῦμε — τῶν ἐκφράσεών του. Δὲν τὸ ἐξιδανικεύουν, ἀλλὰ προσπαθοῦν νὰ τὸ αἰωνιοποιήσουν. Δὲν ἔχει σκοπὸ τὸ ἔργο τους νὰ δοθῇ γιὰ θαυμασμὸ στοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ νὰ μείνῃ παντοτεινὰ θαμμένο, μακριὰ ἀπὸ κάθε βλέμμα, ὑπόστασι ἐνὸς ὄντος ζωντανοῦ.

Μὰ ὄχι μόνο στὶς θρησκευτικὰ ἀντιλήψεις ἡ στήν πίστι τῆς αἰωνιότητος μπορεῖ νὰ βρῇ κανεὶς τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ τῶν Αἰγυπτίων, ἀλλὰ καὶ στὴ ζωὴ τους ἀκόμα.

Μιὰ ματιὰ στὸ Δίκαιό τους, κάνει νὰ φανοῦν πολλὰ πράγματα. Ὁ θεσμὸς τῆς δουλείας ποὺ μὲ τόση βαρβαρότητα κυριαρχοῦσε στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Ρώμη, ὑπάρχει βέβαια κι' ἐδῶ, ἀλλὰ πολὺ, πάρα πολὺ ἐκπολιτισμένος, δείχνοντας ἔτσι ποιά διαφορὰ πρόδου ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν δύο ἐποχῶν. Δὲν εἶναι ὁ δούλος ἓνα ἀπλὸ πραγματάκι στὰ χέρια τοῦ κυρίου του, ποὺ μπορεῖ αὐτὸς νὰ τὸ κάνη, τι θέλει, ἀλλὰ ἄνθρωπος — κατώτερος ἀπ' τοὺς ἄλλους, μὰ πάντα ἄνθρωπος — μὲ δικαιώματα καὶ μὲ ὑποχρεώσεις. Ὅπως τοῦ κάμη κακὸ — κι' ὁ κύριός του ἀκόμα — θὰ δώσῃ λόγο στὴ δικαιοσύνη. Μπορεῖ νάχη καὶ δική του περιουσία καὶ νὰ τὴν ἐκμεταλλεύεται ὅπως θέλει, κι' ὄχι ὅπως στὴν Ρώμη, ὅπου κάθε τί ποὺ ἀποκτοῦσε ἀνήκε στὸν κύριό του. Μπορεῖ νὰ καλέσῃ στὸ δικαστήριό καὶ τὸν κύριό του ἀκόμα, ἅμα νομίζῃ πὼς αὐτὸς τὸν ἀδικεῖ.

Κι' ὅμως στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Ρώμη ποὺ στάθηκαν οἱ ἐστίες τῶν δύο μεγαλυτέρων πολιτισμῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἡ κατάστασις τῶν δούλων ἦταν ὄχι ἀπλῶς ἀπελπιστική, ἀλλὰ ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα στίγματα.

Καὶ ἡ γυναίκα ἐδῶ ἔχει μιὰ πολὺ καλύτερη θέσι. Εἶναι ἀπολύτως ἴση ἀπέναντι τοῦ Νόμου μὲ τὸν ἄνδρα, κι' ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ σ' αὐτὴν μόνο ἀναγνωρίζεται τὸ δικαίωμα ἡ Πολιτεία τῆς γήϊνης ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν!

Ὅπως ὅμως συμβαίνει πάντα μὲ κάθε τι με-

γάλο, ἔτσι κι' ὁ ὄρατος αὐτὸς πολιτισμὸς, ποὺ γιὰ τόσα χρόνια φώτισε τὴν πανάρχαια αὐτὴ ἐποχὴ, ἔσθυσε γρήγορα — γρήγορα, ὕστερα ἀπ' τὸ μεγάλο ξεχαρβάλωμα τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κράτους, στὶς τελευταῖες δυναστεῖες τῆς περιόδου τῆς Μέτης Αὐτοκρατορίας (2160—1580 π. Χ.).

Κατελήφθη πιὸ ὕστερα ἡ Αἴγυπτος ἀπ' τοὺς Πέρσας καὶ κατόπιν ἀπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρο, ἀφήνοντας στὴν ἀνθρωπότητα τὰ τόσα μνημεῖα τῆς πρώτης ἱστορικῆς ζωῆς, γιὰ νὰ διακηρύττουν σ' ὅλες τὶς γενεὲς τὰ ἰδανικὰ ἐνὸς λαοῦ ποὺ ἔζησε τόσες χιλιάδες χρόνια πρὶν.

Γ. Σ. ΔΟΥΡΑ

ΑΠΟ ΤΙΣ "ΕΦΤΑ ΝΕΕΣ ΟΙΔΕΣ,"

IV

Τὸ σῶμα ναός, τῶν δούλων σου, Κύριε, καὶ σὲ δοξάζει. Διώρισε στὰ σκηνώματα τῆς Σιών, τὴν κατοικία σου. Στὴν π' ἀγαπᾶς, ἡ δόξα σου ξανοίγεται, χαράζει, Καὶ τοῦ ναοῦ σου μιὰ ἡ πνοή, τὸ ὑψώνει τ' ὄνομά σου!

Ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ θυμηθῆς φτωχοῦ λαοῦ τὴ θλίψη Καὶ στῶν δεσμῶν τὰ τρισβίβια, νὰ γείρης, παρακάμια, Μαύρη τὴ ζήση τους νὰ ἰδῆς, τοῦ θρόνου σου ἀπ' τὰ ὕψη, Νὰ στείλῃς δρόσο ἀπὸ ψηλά κι' ἀχιτίδας ἀναγάμια.

Τοῦ μεγαλείου σου τὴ φωνή, κάνεις τρανὴ νὰ ἤχησῃ, Τῆς βασιλείας σου τὰ λαμπρά, νὰ διαλαλιένται, ἔλεη, Καὶ στὴ Σιών, ποὺ ἀνάστησε, τῶν ταπεινῶν νὰ ἐλπίσῃ Τὸ σμάρι, ποὺ γιὰ τ' ἄδικα τοῦ κόσμου ἐτούτου [κλαίει.

Ὅπως τότε, Κύριε; Μὴν ἀργῆς! Τὴ δύναμή σου δεῖξε, Νὰ πάρῃ τρόμος τὴ βουλή τῶν δυναστῶν μπροστά σου. Στ' ἄνομ' ἀπάνου τὰ ἔργα τους, τὸν κεραυνό σου [εἶξε, Κι' ἀπ' τὰ δεσμά τους λύτρωσε, Θεέ, τὴν κληρονομιά σου

Θὰ φοβηθοῦν καὶ θεὸ νάρθοῦν καὶ θεὸ νὰ προσκυνήσουν [νήσουν Στὰ πόδια σου, ὅλα τῶν φυλῶν τὰ ἔθνη, ἐθνῶν [Ρῆγα, Κι' ἀληθινὲς τὶς κρίσεις σου θεὸ νὰ τὶς μολογήσουν. Καὶ θ' ἀλαλάξῃ τὰ ἔργα σου, λαός, ποὺ πρῶτα εἶσα.

Ἐψώσου Θεέ! κι' ἡ δόξα σου, τὸ πρόσωπο ἄς τ' ἀλλήλαξῃ [λάξῃ Τῆς γῆς — εἰρήνη ἄς φορεθοῦν κάμπων, βουνῶν τὰ [πλάτια.

Ἀλήθεια ἄς φέξῃ ὁ οὐρανός, δικαιοσύνη ἄς στάξῃ, Κι' ὄλο ἀπ' τὸν αἶνο σου ἄς ἤχοῦν, τ' ἅγια τῆς [Σιών, παλάτια.

Θ Κ Υ Κ Α Θ Σ Ι Μ Α Σ

ΨΗΛΟΤΕΡΑ

Τὸ τραῦμ δὲν ἐφαινόταν ἀκόμα!

Στὸ πεζοδρόμιο, κάμποσα μέλη τῆς οικογενείας τῶν νέων Ἰώδ, περιμέναμε ὑπομονητικὰ καὶ καρτερικὰ, ποὺ ξέρεις... καμμιά φορὰ ἔρχεται καὶ στὴν ὥρα του ὁ ἀναμενόμενος...

Ἐκεῖ ποὺ — τί ἄλλο νὰ κάνω; — στριφογύριζα προσπαθώντας συγχρόνως νὰ ἐμβάλω μέσα μου τὴ σκέψη, πὼς, ἐπὶ τέλους, δὲν εἶναι πολὺ πέντε δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας, μπρὸς στὴν αἰωνιότητα, βλέπω δίπλα μου δύο νεαροὺς νὰ δηματιζοῦν στὸ πεζοδρόμιο, μὲ ἓνα ὕψος ἀπάχη ἱμιτασιῶν, ποὺ, καθὼς ἀμέσως εἶδα, προκάλεσε καὶ τῶν ἄλλων τὴν προσοχή.

Μιὰ στιγμὴ, τὰ μάτια μου καρφώνονται ἐπάνω στὸν ἓνα. Αὐτὸς νᾶναι ἄρα γε;... ἔλα μούλεγαν ὅτι αὐτὸς εἶναι, μὰ ἐγὼ δὲν ἤθελα νὰ τὸ πιστέψω. Ἀδύνατον! ἔλεγα. Καὶ ὅμως... μοῦ ἀπήντα μιὰ φωνή, ποὺ κατάλαβα πὼς ἦταν ἡ φωνὴ τῆς πραγματικότητος, ὅταν ἀντελήφθην, ὅτι καὶ αὐτὸς μὲ ἀνεγνώρισε, καὶ νευρικὰ γύρισε ἄλλοῦ τὰ βλέμματά του...

Αὐτὸς ἦταν λοιπόν!

Τὸν εἶχα γνωρίσει στὸν κύκλο τῆς Χ.Α.Ν., καὶ σὲ συνθήκες ποὺ γέμιζαν ἐλπίδα. Παιδί καλὸ, εὐγενικὸ στὴν ψυχὴ στὴν ἐμφάνισή, στὰ χαρακτηριστικὰ, μοῦκανε πάντα ἐντύπωση ἢ προθυμία του νὰ φαίνεται ἐξυπηρετικὸς στοὺς ἄλλους. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά φαινόταν ἐξυπνος, καὶ, σὲ κάτι φιλολογικὰ βραδυνὰ ποὺ ἦταν παρῶν κι' αὐτὸς ὅπως κι' ἐγώ, εἶδα πὼς ἦταν παιδί ποὺ διάβαζε, ποὺ πραγματικὰ διψοῦσε τὴ μὲρφωση.

Κάποτε ἔμωσ, κάτι ἀκούω. Καὶ κάτι προσέχω Ὁ φίλος μας δὲν φαινόταν πειὰ, στὶς συγκεντρώσεις, στὴν συνειθισμένη του συντροφιά. Σὺν νὰ εἶχε χαθῆ ἀπὸ τὴ γῆ. Μὰ ὄχι... Νὰ, ἓνα βράδυ, τὸν ξαναβλέπω πάλι... Δὲν ἦταν τίποτε... δουλειές, μαθήματα... — δηλαδή, ὅσο νᾶναι, ὄχι ἡ ἴδια ὄρεξη ὅπως πρῶτα.

— Ἐπειτα, νὰ σᾶς πῶ, μοῦ φαίνεται πὼς ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ τραβήξῃ ψηλότερα ὅσο μπορεῖ ψηλότερα...

— Ὁ ἔστι μεθερμηνευόμενον;

— Νά, πὼς νὰ σᾶς πῶ, ἐδῶ σὺν πολὺ κλειστά μοῦ φαίνονται τὰ πράγματα, τὸ πνεῦμα

δὲν ἔχει καὶ τόση εὐκαιρία, γιὰ νὰ βρῇ κι' ἄλλους δρόμους, νὰ ἐρευνήσῃ ἐλεύθερα νὰ δοκιμάσῃ, νὰ συγκρίνῃ.

Πῆγα νὰ τὸν ρωτήσω, τί σύστημα θὰ ἐτήρει κατὰ τὴν συγκριτικὴν αὐτὴν φιλοσοφικὴν ἐργασίαν, καὶ ἂν θὰ μᾶς ἀνεκοίνωνε τὰ πορίσματα τῶν μελετῶν αὐτῶν, ποὺ θὰ εἶχαν ἀναμφιβόλως ἓνα ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον... ὅταν, κατὰ λεπτομέρειες πᾶνω στὴν φορεσιά του, στὴν ὄψη του ἐμφάνισῃ, μοῦ ἔδιναν νὰ καταλάβω τί συμβαίνει... Ὁ νέος ἤθελε νὰ τὰ δοκιμάσῃ ὅλα. Ἦθελα νὰ τὸν ρωτήσω, ἂν θὰ ἀποταθῆ σὲ καμμιά ἀσφαλτικὴ ἐταιρεία διὰ τὰ ἐνδεχόμενα τῶν παντοειδῶν αὐτῶν δοκιμῶν, ἀλλ' ὁ φίλος μας εἶε πάρει ὕψος πολὺ ἐμβριθὲς καί, ὅπως οἱ περισσότεροὶ σύγχρονοι ὁπαδοὶ τῆς «ἐλεύθερης ἐρευνας», δὲν ἐδέχετο συζήτησιν ἐπὶ τῶν γνωμῶν του.

Δὲν ἦταν ὅμως πάντα ἔτσι, τὸ καὶμένο τὸ παιδί. Κάπου κάπου ἐρχόταν καὶ μ' ἔδλεπε καί, μὲ κάποιαν εἰλικρίνεια, ποὺ πάντα μοῦδινε ἐλπίδες, μοῦ ἀνοίγε τὴν καρδιά του. Πότε μοῦ παρεπονεῖτο γιὰ τὴν παρέα ποὺ βρῆκε γιὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ μ' αὐτὴν τοὺς παληοὺς, καλοὺς τοῦ φίλους. Πότε γιὰτὶ καταλάβαινε νὰ φεύγῃ ἀπὸ μέσα του κάθε γαλήνη καὶ κάθε χαρὰ τῆς ζωῆς, ποὺ τοῦ κάκου αὐτὸς ἤθελε νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ μὲ τὸ τεχνητὸ γλέντι καὶ μὲ τὸ ὑποκριτικὸ γέλιο. Ἦταν τότε κατὰ ἐκλάμψεις, οἱ ἐκδηλώσεις τοῦ ἀνώτερου ἀνθρώπου, ποὺ ἀκόμα ζοῦσε μέσα του. Θέλησα νὰ τοῦ δώσω θάρρος. Καὶ τὸν συμβούλευσα, νὰ κίχη μιὰ θυσίαν, ἀφήσῃ ὀριστικὰ πειὰ τὶς κακὲς παρέες, τὶς κακὲς συνθήσεις, καὶ νὰ ζητήσῃ, εἰλικρινὰ καὶ ταπεινὰ, νὰ γυρίσῃ στὸν δρόμο ποῦ, ἢ πείρα πειὰ τῆς ζωῆς του, τὸν ἔδειχνε ὡς τὸν μόνον σωστό. Μοῦ ἀπάντησε μασημένα. Μ' ἄφησε, μ' ἓνα θλιβερὸ χαμόγελο, ποὺ δὲν μπόρεσα νὰ ἐξηγήσω.

Πέρασε κάμποσος καιρὸς. Μιὰ μέρα, τὸν ξαναβλέπω στὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ, κοντὰ σὲ μιὰ βιτρίνα μαγαζιῶδ. Μοῦκανε παράξενη ἐντύπωση. Σιεδὸν ἀγνώριστος, χλωμὸς καὶ σκυθρωπός, σὺν νὰ τᾶχασε μόλις μὲ εἶδε. Ἐκανε μιὰν ἀποτομὴν κίνηση, γιὰ νὰ κρύψῃ τὸ τσιγάρο ποῦχε στὸ στόμα του. Καὶ ἐγὼ ἔκανα πὼς δὲν τὸν εἶδα. Μὰ ἡ ταραχὴ του αὐτῆ, μοῦ ἔδωσε πάλι ἐλπίδα. Δὲν ἐχάθηκε ἀκόμα τὸ παιδί, σκέφθηκα... Ἐνα ὑπόλοιπον σεμνότητος μένει ἀκόμα,

για να δείχνει πώς μια σπίθα ανωτερότητας, πάντα υπάρχει.

Ἐκτοτε δὲν τὸν ξαναεἶδα.. Καὶ μοῦ ἦταν γραφτό, νὰ τὸν δῶ τώρα πάλι, νὰ δηματίξω στὸ πεζοδρόμιο σὰν ἀπύχης, μαζὺ μ' ἕναν ἄλλο, κάθε ἄλλο παρὰ «ἀνώτερο» ἄνθρωπο, ὅπως φαινόταν δὲ, καμπουριασμένος καὶ μὲ δλέμμα δλοσσυρὰ σκυμμένο πρὸς τὰ κάτω, ἐνῶ τὸ τσιγάρο, μὲ μιὰν ἀναίδεια κρατημένο ἀπὸ τὰ δύο δάχτυλα στὸ στόμα, μοῦ ὑπενθύμιζε μιὰν ἐπιγραφή πού ὁ Ντάντε βάζει.. στὸ πρῶτό του ἄσμα... πάνω σὲ κάποια πόρτα...

Nemo

Ἡ ΕΙΚΟΝΑ ΜΑΣ

Ὁ Auguste Renoir γεννήθηκε στὰ 1841 στὴ Limoges. Ἐργάσθηκε γιὰ λίγον καιρὸ κοντὰ σ' ἕναν κατασκευαστὴ εἰδῶν πορσελάνης, ἔφυγε ὅμως λίγο ἀργότερα καὶ τὸ κέρδιζε φωμίτου ζωγραφίζοντας βεντάγιες καὶ στόρ. Κατ' ἄρθρωσε ἔτσι οὐδὲ λίγον καιρὸ νὰ ἐπιδοθῆ στὴ ζωγραφικὴ καὶ μπῆκε στὸ ἀτελιὲ τοῦ Cleyre. Στὴν ἀρχὴ φαίνεται διστακτικὸς στὴν ἐκλογὴ τεχνολογίας, ὑφίσταται δὲ πολλὰς ἐπιδράσεις ἰδίως τοῦ Delacroix. Ἀκολουθεῖ ἡ ἱμπρεσιονιστικὴ του περίοδος, ὅπου φάνηκε ὅλη του ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ χρῶμα. Ἀργότερα, πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἔπαψε τὸ χρῶμα νὰ εἶναι μοναδικὴ του κλίσις.

Γενικὸ χαρακτηριστικὸ ἔχει ἕναν αἰσθησιασμὸ, ὁ ὁποῖος, χωρὶς νὰ ἔχη καμμιά ἐξιδανικευση, δὲν προσβάλλει ἐν τούτοις, γιὰτὶ εἶναι καθαρὰ γραφικὸς.

Τὸ «παιδί πού σχεδιάζει» εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ἔργα του — ἀν καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικώτερα του — καὶ ἔχει ὅλη τὴν ἐκφραστικὴ ζωντάνεια τῆς σάρκας πού ὁ Renoir τόσο ἐπιτυχημένα τὴν ἀπέδιδε.

ΟΜΙΛΟΣ ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ «ΝΕΑΝΙΚΗΣ ΨΥΧΗΣ»,

Ἡ «Νεανικὴ Ψυχὴ» δὲν ἀντιπροσωπεύει συμφέροντα ἀντιπροσωπεύει ἰδεολογία. Γι' αὐτὸ εἶναι φανερὸ, ὅποιος ἀνήκει σ' αὐτὴ τὴν ἰδεολογία φυσικὰ ἀνήκει καὶ στὸ ἐπιτελεῖο τῆς. Ἔτσι στὶς 22 Φεβρουαρίου ἐντελῶς αὐθόρμητα σὲ μιὰ συγκέντρωση μελῶν τῆς ΧΑΝ πού εἶχε συγκληθῆ γιὰ ἄλλο σκοπὸ ἰδρύθηκε αὐτὸς ὁ Ὁμιλος. Μέλη εἶναι οἱ ἀναγνώστες ἐκείνοι τῆς «Νεανικῆς Ψυχῆς», πού ποτισμένοι ἀπ' τὴς ἀρχῆς πού ἀντιπροσωπεύει τὸ φύλλο

Ἡ «Νεανικὴ Ψυχὴ» μὲ πολλὴν χαρὰν δέχεται γράμματα καὶ συνεργασίαν ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας τῆς, τοὺς ὁποῖους θέλει νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ βοηθήσῃ, εἰς ὅ,τι θὰ μπορούσε, (λόγου χάριν εἰς ζητήματα σπουδῶν, μελέτης ἢ ὅ,τι δῆποτε ἄλλο). Θέλει νὰ τοὺς κάμῃ φίλους καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τὴς εὐκαιρίας πού παρέχει τὸ πρόγραμμα τῆς ΧΑΝ.

Τάσιον Χατζηαργυρόν. Δ'. Γυμνάσιον Πειραιῶς. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸ θερμὸ ἐνδιαφέρον σας καὶ τοῦ κόπου πού κάνετε γιὰ τὴ διάδοσιν τῆς «Νεανικῆς Ψυχῆς».

Σ. Ματάν. Πολυν. Γερ. Β'. Ἐμπορικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν. Μπράβο γιὰ τῆς φροντίδας σας. Γρήγορα θὰ φθάσετε τὸ ρεκόρ τοῦ Χατζηαργυροῦ, πού γιὰ τὴν ὥρα ἔρχεται πρῶτος· στὴ διάδοσιν τῆς Ν. ψυχῆς 50 φύλλα στὴν ἐκδοσιν.

Ἐμμ. Καρρέο. Βαρβάκειον. Εἶδες, πὼς δὲν εἶναι καὶ τόσο δύσκολα τὰ πράγματα. Προσπάθησε περισσότερον.

Κ. Μαυροκορδάτον. Περιμένομεν περισσότερα. Πάντως συγχαρητήρια, Τὸ Περιοδικάκι σας καλόν. Μπράβο. Νὰ ξέρουν οἱ ἀναγνώστες του πὼς οἱ στήλες μας γιὰ κάθε τι καλὸ εἶναι ἀνοιχτές.

Ν. Γιαλούρον. Β'. Γυμνάσιον Ἀθηνῶν. Ἐπίσης περιμένομεν περισσότερα. Προσπάθησε μὲ ὅλες σου τῆς δυνάμεις.

Α. Α. Α., Ι. Καλ., Εὐθ. Σεφ. Κολλέγιον Ἀθηνῶν. Ἡ ἠνωμένης προσπάθειες τῶν τριῶν σας μπορεῖ νὰ κάνουν θαύματα.

Δα Εἰρ. Παρ. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸν ζῆλο καὶ τὸ ἐνδιαφέρον πού δείχνετε.

Ἐμ. Βουζικιαν. Βαρβάκειον. Τὴν «Μαθητικὴν ζωὴν» τὴν ἐλάβαμε. Σὰς συγχαίρομε. Ἡ στήλες τοῦ περιοδικοῦ μας νὰ ξέρετε πὼς εἶναι ἀνοιχτές γιὰ καθένα σας πού μπορεῖ νὰ γράψῃ κάτι καλόν.

θὰ δίδουν, ὅπου κι' βρεθοῦν, τὴ μάχην πρὸς τὰ στοιχεῖα τῆς ἀντιθέτου παρατάξεως ἢ τῆς παγωμένης ἀδιαφορίας. Μὲ πολλὴν χαρὰ ὁ Ὁμιλος αὐτὸς θὰ δεχθῆ, ὅποιονδήποτε θέλει νὰ λάβῃ μέρος σ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα.

Τὴν Παρασκευὴ 26 Φεβρουαρίου εἶχε τὴν πρώτην του συνεδρία.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἰδρύσεώς του φάνηκαν ἀμέσως.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικὰ καὶ Ἀποθεματικὰ

Δρχ. 1.205.000.000.—

Καταθέσεις (τῆ 31 Δεκεμβρίου 1930)

Δρχ. 7.150.000.000.—

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ἐν Ἀθήναις.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ: 51 Maiden Lane

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ἐν Σικάγῳ: 33 S. Clark Street.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ πάσης φύσεως τραπεζικὰς ἐργασίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικόν, ὑπὸ ἐξαιρετικῶς συμφέροντας ὁρους. Δέχεται δὲ καταθέσεις (εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προθεσμία καὶ ταμειουτηρίου) εἰς δραχμάς καὶ ξένα νομίσματα, μὲ λίαν εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

HELLENIC BANK TRUST COMPANY NEW YORK 51 MAIDEN LANE

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μὲ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

Κεφάλαια ὀλοσχερῶς καταβεβλημένα

Δολλ. 1.500.000.—

**ΒΡΑΔΥΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΤΗΣ Χ. Α. Ν.**

6-7, 7-8 & 8-9 Μ. Μ.

ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΝΕΑΙ ΤΑΞΕΙΣ

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ (Γαλλικά, Ἀγγλικά, Γερμανικά).

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ (ἐμπορική, βιομηχανική, τραπεζιτική). } Παραλλήλως λειτουργεῖ καὶ πλῆρες πρακτικῶν γραφεῖον.

ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΜΟΝΟΤΑΞΙΟΝ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑ ἐντὸς ἑξαμήνου.

ΜΟΥΣΙΚΗ (μανδολῖνον καὶ κιθάρα).

Ἡ Χριστιανικὴ Ἀδελφότης τῶν Νέων, Φιλανθρωπικὴ Ὀργάνωσις, ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν νέων, παρέχει **ΑΡΙΣΤΑΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ** με **ΚΑΘΗΓΗΤΑΣ ΕΜΠΕΙΡΟΥΣ**, ἀντὶ **ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ**.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΚΤΙΡΙΟΝ ΤΗΣ Χ. Α. Ν. (Μητροπόλεως 44) ἀπὸ τῆς 9ης πρωϊνῆς μέχρις 9ης νυκτερινῆς.

ΧΑΡΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ : Ἀναγνωστήριον, Βιβλιοθήκη, Δέσχη, Διαλέξεις, Κινηματογράφος, Ἐκδρομαί.